БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 164 (18.042) • 16 июль 1981 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин.

СУВЧИ

Сувчи — обиҳаёт тасарруфдори, ҳосил бунёдкори. Шу кунларда унумдор далаларда яшнаб ўсаётган ғўзаларда тўпланаётган ғуж-ғуж шоналар, чаман-чаман очилаётган гуллар, шохларга тизилаётган шода-шода кўсаклар ижодкори сувчилардир. Сувчилар меҳнатининг меваси кузда уюлган «оқ олтин» хирмонларига жило беради. Планлар тўлиб, мажбуриятлар бажарилиб, ғалаба рапортига имзо чекилганда партиямиз, халқимиз азамат сувчиларимизга раҳматлар айтади.

Унгача қиладиган ишларимиз кўп. Ҳарорат кун сайин кўтариляпти. Ғўзалар чанқаб, сув деяпти. Унинг талабини ҳисобга олиб, чанқоғини босиш, кўп, эртапишар ҳосил тўплаш, ҳосил нишоналарининг тўкилиб кетишига йўл қўймасликка ёрдамлашиш сувчиларимизнинг шарафли бурчидир. Суғориш кеча-кундуз ўтказилиши, ҳар қатра сув ҳисобда бўлиши, исрофгарчиликка сира йўл қўйилмаслиги керак. Ҳосил тақдири сизнинг қўлингизда, азиз сувчилар!

Республикамизда уста сувчилар кўп, уларнинг сафи тобора кенгайяпти. Назми Руфатов ана шундай миришкорлардан биридир. У Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозининг Шамши Азимов бошлиқ бригадасида хизмат қилади. Икки марта сувга қондирилиб, учинчи марта обиҳаёт таралаётган 72 гектар майдондаги ғўзалар қийғос кўсаклаяпти. 40 центнерлик ҳосилдан дарак беряпти. Бунда, сўзсиз, Назми Руфатовнинг хизматлари каттадир.

Пахтачиликда агротехниканинг энг муҳим ва ҳал қилувчи факторларидан бири суғоришдир. Ғўзаларнинг ўсиши, ривожланиши, ҳосил тўплаши, кўсаклар салмоғининг ортиши, тез етилиб очилиши, сортнинг юқори бўлиши кўп жиҳатдан ва асосан, суғоришнинг миқдори билан сифатига боғлиқдир. Сувдан фойдаланиш коэффицентини ошириш шоналар, гуллар, кўсакларни тўкилишдан сақлайди, ҳашаротлар, касалликларга чидамлилигини оширади.

Бу йил республика дарёлари, омборлари, ҳавзалари, иншоотларида сув кўп бўлди. Лекин об-ҳаво ноқулайликлари туфайли катта майдонларга икки-уч марта уруғ қадалди, чигитни текис ундириб олиш учун ўтган йиллардагидан кўпроқ сув сарфланди. Янги ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилган ерларни суғориш ҳам сув ресурсларининг анча камайишига олиб келди.

Эндиликда ҳарорат кўтарилиши туфайли ўсимликнинг сувга бўлган талаби тобора ортяпти. Фақат бугина эмас. Маккажўхори, шоли, сабзавот, полиз экинлари, боғлар, токзорларнинг эҳтиёжи ҳисобга олинса, ҳар қатра сув учун кураш ҳосил тақдири учун кураш эканлиги яққол аён бўлади. Бундай вазиятда мавжуд сувнинг ҳар кубометри ҳисобда бўлиши, ундан тадбиркорлик билан оқилона фойдаланилиши лозим.

Республикада иккинчи суғориш охирлаб қолди, учинчи суғориш кучайтириляпти. Сурхондарё ва Хоразм областларида агротехниканинг бу тадбири, айниқса, уюшқоқлик билан ўтказиляпти. Тошкент, Самарқанд областларининг хўжаликларида самарадорликни ошириш, оз сув билан катта майдонлардаги ғўзаларни қондириб суғориш, исрофгарчиликка йўл қўймаслик чоралари кўрилмоқда. Июль ойида сувчилар сонининг кўпайтирилиши, кеча-кундузлик нормани камайтирмаган ҳолда сифатнинг оширилиши диққатга сазовордир. Партия ташкилотлари сув тақсимоти ва суғоришни ташкил этиш устидан мунтазам назорат ўрнатди.

Лекин Фарғона, Сирдарё областларининг айрим районлари ва хўжаликларида сувдан қониқарли фойдаланилмаяпти, исрофгарчиликка йўл қўйиляпти. Кунлик графиклар миқдор билан сифат уйғунлаштирилган ҳолда тўла бажарилмаяпти. Баъзи жойларда сув камлиги ҳақида нолишлар эшитилаётган бир кезда сувни йўллар, зовурлар ва бошқа кераксиз жойларга оқизиб юборишдек кўнгилсиз аҳвол юз беряпти. Қорақалпоғистон автоном республикасининг қатор хўжаликларида шундай аҳвол учраяпти. Бунинг устига ғўзаларни кўллатиб суғориш, ғовлатиб юбориш, чанқатиб қўйиш ҳолларига йўл қўйилаётир.

Сув нечоғли кўп бўлмасин, ундан ишнинг кўзини билиб, ўсимликнинг ҳолатини ҳисобга олиб, агротехника қоидаларига қатъий риоя қилинган ҳолда фойдаланилмаса, кутилган натижага эришиб бўлмайди, ҳар қатраси зарга тенг сув, сарфланган меҳнат зое кетади. Бу йилги ғоятда мураккаб шароитда ҳар кубометр сув самарадорлигини ошириш учун кураш партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органларининг биринчи даражали бурчига айланмоғи керак. Социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини текширишдан ўтказаётган комиссияларнинг аъзолари суғоришнинг ташкил этилишига алоҳида эътибор беришлари, йўл қўйилган камчиликларни зудлик билан бартараф этиш чораларини кўришни хўжаликларнинг раҳбарларидан талаб қилишлари лозим.

Илғор хўжаликларнинг далаларида ғўзаларда 14—15 ҳосил шохи ҳамда ҳар тупида икки-уч тадан тўқ кўсак бунёдга келди. Мутахассисларнинг фикрича, ҳар уч кунда битта кўсак пайдо бўляпти, етиляпти. Бу агротехника тадбирлари комплекси тўла амалга оширилиши, суғориш технологиясининг яхшиланиши, ўсимликнинг эҳтиёжи мукаммал қондирилиши самарасидир. Ҳамма жойда шунга эришмоқ керак. Бунинг учун сувчилар сони янада кўпайтирилиши, талабчанлик кучайтирилиши, суғориш кеча-кундуз бир маромда ўтказилиши даркор. Сув хўжалиги системаси ходимлари, айниқса, иш бошида турган мироблар масъулияти оширилиши керак.

Суратда: сувчи Н. Руфатов.

А. Абальян фотоси.

Майин тупроққа иссиқлик, ёруғлик, ҳаво яхши сингади. Қийғос ҳосил тўплаётган ғўзаларга айнан шу керак. Суғоришдан кейин ер етилиши билан чуқур культивация, чопиқ ўтказиш, бегона ўтлар, ҳашаротларни бутунлай йўқотиш, ўсимликнинг ҳосил нишоналарини кўпайтириши ва шаклланитиришига қулай шарт-шароитлар яратиш лозим. Ҳар туп ғўза кўз қорачиғидай сақланган, меҳр билан ардоқлангандагина юқори ҳосилга мустаҳкам замин яратилади, бир тупида икки тупнинг ҳосили тўпланади.

Сурхондарёлик пахтакорлар ўтган йилларда мавжуд сув ресурсларини ўсимликнинг бутун вегетация даврига тақсимлаб, хайрли иш бошладилар. Суғоришнинг чустча, шаҳрисабзча усуллари яратилди. Бободеҳқонлар ғўзаларни группа усулида, навбатлаб, эгат оралатиб суғориш йўли билан яхши натижаларга эришяптилар. Ҳосил тақдири ҳал қилинаётган шу кунларда фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибаси, прогрессив усуллар суғоришни аъло даражада ўтказиш манфаатларига хизмат қилдирилиши лозим. Икки суғориш орасида, сифатга зарар етказмаган ҳолда, камида ярим сув нормасини тежаш, шу сув билан қайта чигит экилган, кам ҳосилли майдонлардаги ўсимликни қўшимча суғориш муҳим вазифадир.

«Шарбат» — ғўзанинг қони, дармони. Кўп, эртапишар пахта етиштиришда «шарбат»нинг роли катта. Қува районида ғўзалар тўла «шарбат»га қондириляпти. Ундан ташқари ҳар гектар ер ҳисобига 10 тоннадан маҳаллий ўғитлар солиниб, шоналарнинг гулларга, гулларнинг кўсакларга айланиши тезлаштириляпти. Вазият август ойида ҳам ғўзаларни «шарбат» билан суғоришни тақозо этяпти. Шундай экан, органик ўғитлар тайёрлаш бутун чоралар билан кучайтирилмоғи зарур.

Сувчилар деҳқончилик миришкорларидир. Улар ҳар туп ғўзани кеча-кундуз авайлаб суғорадилар, кўллатмаслик, чанқатиб қўймаслик учун курашадилар. Айни вақтда сув исрофгарчилигининг олдини оладилар. Шундай экан, хўжаликларнинг раҳбарлари сувчиларнинг унумли ишлашлари учун зарур бўлган барча маданий-маиший шароитларни яратиб беришлари лозим. Улар озиқ-овқатлар, мевалар, полиз маҳсулотлари билан мунтазам таъминланиши, иш ҳақи вақтида берилиши, хизматларига яраша рағбатлантирилиши лозим. Илғор сувчиларнинг иш услубини ҳамманинг мулкига айлантириш, шу асосда ялпи юксалишга эришишни таъминлаш партия ташкилотларининг бурчидир. Сувчилар мусобақаси кенг кўламда авж олдирилмоғи даркор.

Бугун ҳамма 5 миллион 900 минг тонна Ўзбекистон «оқ олтини»га мустаҳкам замин яратяпти. Унумдор пахта далаларида зарбдор 100 кунлик меҳнат вахтаси давом этмоқда. Мўл ҳосил учун курашда сувчиларимиз байроқдор бўлиб келдилар, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қоладилар.

БЕШ ЙИЛЛИККА ЗАРБДОР СУРЪАТ

БОҒБОНЛАР ҒАЛАБАСИ

КПСС XXVI съезди қарорларидан руҳланган **Фарғона областининг** боғбонлари ҳўл мева тайёрлаш бўйича планини муддатидан илгари бажардилар. Она-Ватан фарғоналиклардан 31 минг тоннадан зиёд мева қабул қилиб олди. Давлатга 2.600 тонна қимматли маҳсулот етказиб берган. **Ўзбекистон райони** хўжаликлари областда биринчи бўлиб топшириқ бажарилганлиги ҳақидаги рапортга имзо чекишди. Бу пландан ташқари 450 тонна кўп маҳсулот демакдир. Улар юксак мажбурият олишди — икки йиллик план миқдорида мева тайёрланади.

Эришилган зафарга барча районлар ва Қувасой шаҳри боғбонлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Ўзбекистон районидаги Ғ. Ғулом номли, Тошлоқ районидаги Горький номли, Олтиариқ районидаги Энгельс номли, Фарғона районидаги Ленин номли, Риштон районидаги «Коммунизм» колхозлари, «Ўзбекистон», «Фарғона», «Ғаниобод», «Риштон» совхозлари, айниқса, намуна кўрсатдилар. Бу ва бошқа хўжаликлар давлат планини 1,5—2 баравар ошириб бажардилар. Қўлга киритилган ғалаба партия, совет, касаба союз, комсомол, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш органларининг юксак ташкилотчилик ва сиёсий ишларининг самарасидир. Ҳосилни йиғиштириб олиш ва топшириш давом этмоқда. Боғбонлар барча ҳосилни нест-нобудсиз териб олишга ва топшириқдан ташқари 10 минг тонна мева тайёрлашга қатъий қарор бердилар. Катта ғалаба меҳнат активлигини ошириб юборди. Айни кунларда дала ва фермаларнинг меҳнаткашлари сабзавот, картошка, полиз экинлари, чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашни қизғин суръатларда олиб бормоқдалар. Деҳқонлар эса пахта, маккажўхори, озуқа экинларини зўр меҳр билан парвариш қилишмоқда.

* * *

Киров райони боғбонлари ҳам ажойиб ғалабага эришдилар. Она-Ватанга 2.300 тонна мева етказиб берилди. Район меҳнаткашлари беш йилликни тўрт йилда бажаришни мўлжаллашмоқда.

* * *

Олтиариқ райони меҳнаткашлари давлатга ҳўл мева сотиш планини 100,3 процент қилиб бажардилар. 2.406 тонна маҳсулот тайёрланди. Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан олтиариқликлар яна қўшимча 1.100 тонна мева тайёрлашга аҳд қилдилар.

Ғўза парвариши илғорлари

ЧЕКАНКА ҚИЗҒИН

Сурхондарё областининг Ленин йўли райони хўжаликларида ғўзани чеканка қилиш бошлаб юборилди. Бу муҳим агротехник тадбирни районнинг ипак пахта етиштиришга ихтисослаштирилган Будённий номли совхоз деҳқонлари биринчи бўлиб бошлаб берган эдилар. Совхознинг СССР Олий Совети депутати, СССР Давлат мукофоти лауреати Холмўмин Сафаров бошлиқ комплекс механизациялашган бригадасида ғўзани чеканка қилиш қизғин давом этяпти. Бригаданинг Ўрол Эшматов, Юсуф Тўраев каби илғор механизаторлари ўз тракторларига «ЧХТ» агрегатларини ўрнатиб, бир кунда 8—9 гектар майдондаги ғўзани чеканка қилишга эришмоқдалар.

Бригадада айни пайтда ғўзага сифатли ишлов беришга алоҳида эътибор берилаётир. Шу кунгача 250 гектар майдондаги ғўза 3 марта комплекс ишловдан чиқарилди. Икки марта қондириб суғорилди. Натижа ёмон бўлмади. Ҳозир ҳар бир туп ғўзада 3—4 тадан бўлиқ кўсак ва ғуж-ғуж шона ва гул бор. Бу бригада аъзоларининг ҳар гектар майдондан 60 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришдек эзгу ниятлари йўлидаги дастлабки нишонадир.

Шунингдек, совхознинг Ленин орденли Мамлакат Бегимқулова бошлиқ бригадаси даласида ҳам ғўзани чеканка қилиш қизғин олиб борилмоқда.

Район пахта далаларида шу кунларда 140 та чеканка агрегати юксак унумларда ишлатилмоқда. Механизаторлар бу муҳим агротехника тадбирини 25 июлга қадар тамомлаш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Суратда: 60 центнерчи бригада бошлиғи М. Бегимқулова Сифат белгиси берилган пахтазорда.

И. Хонкелдиев фотоси.

МОСКВАДАГИ ИЖОДИЙ ҲИСОБОТ

Москвада А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР давлат академик Катта опера ва балет театрининг гастроллари муваффақиятли ўтмоқда. Коллективнинг афишасида классик бастакорларнинг ва замонавий совет авторларининг кўпгина асарлари номи учрайди.

Меҳмонларнинг сўнгги постановкаларидан бири — А. Петровнинг «Петр I» операси Кремлнинг Съездлар саройи саҳнасида кўрсатилди. Спектакль кўрсатилган пайтда А. П. Кириленко, М. В. Зимянин ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ПБИПНИНГ IX ФАВҚУЛОДДА СЪЕЗДИ

14 июлда Варшавада Польша Бирлашган ишчи партиясининг IX фавқулодда съезди очилди. Съезд ишида 1964 делегат, шунингдек Польша ишчилар ҳаракатининг ветеранлари, оммавий ва жамоат ташкилотларининг намояндалари қатнашмоқдалар.

Съезд меҳмонлари орасида — социалистик мамлакатлар: Болгария, Венгрия, Вьетнам, ГДР, Куба, Румыния, Совет Иттифоқи, Чехословакия, Югославия Коммунистик ва ишчи партияларининг делегациялари бор. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин бошчилик қилмоқда.

Съездга тайёргарлик чоғида поляк коммунистлари партиянинг олий анжумани мамлакат социал-иқтисодий ривожининг мураккаб масалаларига жавоб бериши, Польшанинг социалистик ҳозирги кунини ва келажагини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган барча кишиларни равшан истиқбол билан қуроллантириши, партияни контрреволюцияга қарши, халқ тузумининг ички ва ташқи душманларига қарши актив курашга сафарбар қилиши лозим, деб таъкидладилар.

Съезд муҳокамасига қўйилган материалларда уқтириб ўтилишича, поляк коммунистлари Польшанинг келажаги социализм билан узвий равишда боғлиқ эканлигига асосланмоқдалар. ПХРнинг олий манфаатлари унинг СССР билан ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан иттифоқи ҳамда дўстлигини мустаҳкамлашни талаб қилади.

Съездни ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари С. Каня очди. Съезднинг ишчи органлари сайланди, кун тартиби тасдиқланди. Делегатлар Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг партия VIII ва IX съездлари ўртасидаги даврда қилган ишларини муҳокама этадилар. ПБИП уставига ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифлар кўриб чиқилади, партиянинг янги раҳбар органлари сайланади.

С. Каня «ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг программавий доклади»ни қилди. (ТАСС).

(ПБИПнинг IX фавқулодда съездида С. Каня доклади ва КПСС делегациясининг бошлиғи В. В. Гришин нутқи газетанинг иккинчи саҳифасида эълон қилинмоқда).

ВАТАНПАРВАРЛАР ҲУЖУМИ

СВАПО бўлинмалари сўнгги кунларда Намибиянинг шимолий, шимоли-ғарбий ва шимоли-шарқий районларида жойлашиб олган Жанубий Африка қўшинларига қарши бир неча марта муваффақиятли ҳужум қилдилар. Ташкилотнинг Луандада тарқатилган ҳарбий баёнотида шу ҳақда гапирилади.

Душманнинг Окалонго, Ууквалуудхи ва Оукваньям районларидаги ҳарбий базаларига зарба берилди. Жанубий Африка оккупациячилари кўп одамлари ва техникадан жудо бўлдилар. Ватанпарварлар улардан кўплаб қурол-яроғлар ва ҳарбий анжомларни тортиб олдилар. (ТАСС).

МИНИСТРЛАР КЕНГАШИ

Брюсселда Европа Иқтисодий Ҳамжамияти министрлар кенгашининг бир кунлик сессияси бўлиб ўтди.

Ташқи ишлар министрлари иштирокида ўтказилган бу сессиянинг қатнашчилари ҳамжамият доирасидаги сиёсий ҳамкорлик масалаларини, капиталистик дунёдаги еттита энг йирик мамлакат раҳбарларининг Оттавада бўладиган учрашуви арафасида Япония ва АҚШ билан ўзаро савдо муносабатларининг кескин проблемаларини муҳокама қилдилар. Министрлар Испания билан Португалиянинг Европа Иқтисодий Ҳамжамиятига кириши проблемасини ҳам кўриб чиқдилар. (ТАСС).

«ЎН БЕШЛАР ТАШАББУСИ» АМАЛДА

ИЗДОШЛАР АҲДИ

«Ўн бешлар ташаббуси» республикамизнинг барча жойларида бўлаётгани каби Сирдарё области саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари коллективлари орасида ҳам тобора кенг қулоч ёзмоқда. Ҳозирга қадар қўриқ областнинг 100 га яқин ишчи, қурувчи ҳамда транспортчиси республикамиз ўн беш донгдори ташаббусига қўшилиб, фидокорона меҳнат қилмоқда. Қуйида уларнинг айримларига сўз берамиз.

Фахрлансак арзийди

Фотима ХОЛМАТОВА,

Гулистон тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи

— Республикамизнинг ўн беш нафар ташаббускор ишчиси сафида фабрикамиз вакили Гулчеҳра Бекбўлатованинг ҳам борлигидан ҳаммамиз фахрланамиз. Корхонамизда Бекбўлатова издошлари кўпайиб бормоқда. Жумладан, мен ҳам шу йўлдан бориб, бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажаришга аҳд қилдим. Бунинг учун иккита машинада ишлаб, кунлик планимни 200 процентга етказиб бажармоқдаман. Хана Ҳакимова, Муҳаббат Мўйдинова, Лида Ким сингари чевар қизларимиз ҳам ташаббускорларнинг муносиб издошлари бўлиб майдонга чиқдилар.

Биз ҳозирги пайтда аёллар кўйлагини тикиш устида иш олиб бормоқдамиз. Кунлик топшириқни икки юз фоиз бажариш билан бир қаторда республикамиз хотин-қизларига замонавий, чиройли, бежирим ва сифатли тикилган кўйлаклар ҳадя этишга астойдил ҳаракат қилмоқдамиз.

Имкониятлар бор экан

Иван ДРОБИШЕВ,

«Сирдарьяирисстрой» трестига қарашли 1-механизациялашган кўчма колонна бульдозерчиси

— Коллективимиз Мирзачўл ерларининг эски зонасида иш олиб боради. Олдимизда турган вазифалар оғир ҳамда масъулиятлидир. Жумладан, эскириб қолган зовурларни текислаймиз, қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб қолган ерларни капитал планировка қиламиз, мелиоратив ҳолатини яхшилаймиз ва ҳоказо.

Ўн беш ташаббускор орасида ҳамкасб дўстим Александр Рон ҳам бор. Биз у билан дўстлашиб, кўпдан бери сиртдан мусобақалашиб келамиз. У областнинг қўриқ зонасида иш олиб боради. Меҳнат шароитимизда оз бўлса-да ўзгариш бор. Шунга қарамай мен ҳам ташаббускорлар изидан бориб, зиммамга юксак мажбуриятлар олдим. Жумладан, бир беш йилликда 90 минг кубометр тупроқ ишларини бажаришим керак. Мана шу топшириқни икки ҳисса адо этишга сўз бердим. Бунинг учун ҳар куни 850—900 кубометр ҳажмдаги тупроқ ишларини бажаришим ва техникани ҳамиша соз ҳолатда сақлашим лозим. Чамалаб кўриб, бу вазифаларнинг уддасидан чиқишим мумкин, деган хулосага келдим. Дўстим А. Рон ўзининг йиллик планини 1 Май кунигача бажарган эди. Мен эса бу марранi бир ойдан сўнг, яъни 1 июнда бажаришга эришдим. Бизнинг коллективимиздан экскаваторчи Александр Соловьев, скреперчилар бригадири Владимир Геннанов, комплекс бригада бошлиғи Николай Куриний ва бошқа ўртоқлар ҳам «Ўн бешлар ташаббуси» изидан боришмоқда.

Маррага мардлар етади

Петр КАРШАК,

«Голодностепстрой»га қарашли 1-автотранспорт бошқармасининг шофёри

— «Ўн бешлар ташаббуси» биз, автотранспортчиларни ҳам янги зафарларга илҳомлантириб юборди. Мирсаид Маъмуров, Геннадий Фролов, Геннадий Товчиненко ҳамда мен ана шу қимматли ташаббусни қўллаб-қувватлашга астойдил бел боғладик.

Бир беш йилликда жами 25 минг тонна халқ хўжалик юкини манзилга етказишим керак. Бунинг ўрнига 50 минг тонна юк ташиш, 1 миллион 140 минг тонна-километр ўрнига 2 миллион 280 минг тонна-километр масофани босиб ўтиш, 4 тонна ёнилғи, 4 та резина тежаб қолишга аҳд қилдим. Ушбу маррани эгаллаш учун ишимга янгилик киритдим. Илгари бир рейсга чиққанимда машинага 8 тонна юк ортар эдим. Энди эса 9 тонна юк жойлашадиган прицепни тиркаб олиб рейсга чиқмоқдаман. Натижада бир сафарнинг ўзида 17 тонна юк билан манзилга чиқаётирман. Биз зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун бор кучимизни ишга соламиз.

x x x

Яқинда Сирдарё область партия комитетида «Ўн бешлар ташаббуси» издошларининг катта бир гуруҳи билан учрашув бўлиб ўтди. Улар эришаётган ютуқлари, келгуси режалари, тармоқлар ходимлари олдида турган муаммолар ҳақида батафсил фикрлашиб олдилар. Биз бир беш йилликда ўн йиллик ва ундан ҳам кўпроқ нормани адо этишга жазм қилган бу азаматларга зафарлар тилаймиз.

ҚАРДОШЛАРЧА УЧРАШУВ

14 июлда КПСС Марказий Комитетида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари М. А. Суслов ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономаревнинг Португалия Компартияси Бош секретари А. Куньял билан учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашув давомида ҳар икки томонни қизиқтирган бир қанча проблемалар хусусида фикрлашиб олинди.

КПСС вакиллари КПСС-нинг XXVI съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида КПСС фаолияти тўғрисида ахборот бердилар. КПСС ва Совет давлатининг бутун сиёсати тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш тўғрисида чуқур ғамхўрлик билан суғорилганлиги таъкидлаб ўтилди.

А. Куньял Португалия коммунистларининг меҳнаткашлар манфаатлари йўлида, Апрель революциясининг асосий ғалабаларини сақлаб қолиш, конституцияда мустаҳкамлаб қўйилган демократик режимни сақлаб қолиш йўлида олиб бораётган кураши ҳақида батафсил гапириб берди. ПКП тинчликни, озодликни, социал тараққиётни, Португалиянинг миллий мустақиллигини қадрлаган барча кишиларнинг бирлиги учун тинмай курашмоқда. У Португалия коммунистлари ва Португалия халқининг кураши билан доимий бирдамлиги учун КПССга ПКП номидан миннатдорчилик билдирди.

Учрашув давомида ҳар иккала томон жаҳон меҳнаткашлари ва халқлари демократия, миллий мустақиллик, социализм ва коммунизм учун курашда муҳим ютуқларга эришганликларини қайд қилишди. Учрашув иштирокчилари халқаро вазиятнинг кескинлашганлигидан, қуролланиш пойгасининг давом этаётганлигидан, ҳарбий можаролар ўчоқлари мавжудлиги ва уруш хавфи кучайганлигидан ғоят ташвишланганликларини билдирдилар. Шундай бир вазиятда кескинликни юмшатиш сиёсатини давом эттириш учун, кескинликни юмшатишни ҳарбий соҳага ҳам жорий этиш учун имкони борича ҳамма ишларни қилиш кераклиги таъкидланди. Тенглик ва бир хилдаги хавфсизлик принципи асосида музокаралар олиб бориш — шу мақсадга эришишнинг бирдан-бир йўлидир, СССР, деб таъкидлашди КПСС вакиллари, қуролланиш пойгасини жиловлаш ва халқаро вазиятни соғломлаштириш тўғрисида ҳар қандай конструктив таклифларни эътибор билан қараб чиқишга тайёрдир.

А. Куньял КПСС XXVI съездида Л. И. Брежневнинг бутун прогрессив инсоният манфаатлари йўлида мураккаб халқаро проблемаларни ҳал этиш имкониятини берадиган таклифлари Португалияда кенг маъқулланиб ва қўллаб-қувватланаётганлигини айтди. Ўз навбатида ПКП ватанпарвар ҳамда тинчликсевар кучлар билан биргаликда Португалияда АҚШ ва НАТОнинг шу мамлакатда ядро қуролининг янги системаларини жойлаштириш, янги ҳарбий базалар қуриш ва мавжуд базаларни кенгайтириш, Португалияни НАТО ҳарбийларининг хатарли режаларини амалга ошириш учун плацдармга айлантириш режаларига қарши кураш олиб бормоқда. Португалияда демократик режимни тугатишга интилаётган кишилар қўллаб-қувватлаётган бу режалар мамлакатнинг хавфсизлиги ва миллий мустақиллигига хилофдир. Португалия коммунистлари Португалия халқининг мамлакат ички ва ташқи сиёсатини ўзи белгилаш, ўз ватанининг тақдирини ўзи ҳал этишдан иборат дахлсиз ҳуқуқини изчиллик билан ҳимоя қилмоқда.

КПСС билан ПКП тенглик ва ўзаро ҳурмат асосида Совет — Португалия муносабатларини янада ривожлантиришга кўмаклашишга ҳар иккала партиянинг интилаётганлигини билдирдилар. Ҳар иккала партиянинг вакиллари халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги социалистик мамлакатлар капиталистик мамлакатларнинг ишчилар синфи, миллий озодлик ҳаракатларининг ва прогрессив тараққиёт йўлини танлаб олган мамлакатларнинг ўзаро ҳамкорлиги ва бирдамлиги, барча антиимпериалистик кучларнинг бирлиги ҳозирги вазиятда муҳим эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Самимий, ўртоқларча вазиятда ўтган учрашув вақтида марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми негизида тинчлик иши ҳамда совет ва Португалия халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида бундан кейин ҳам ҳар иккала партия КПСС билан ПКП ўртасидаги мустаҳкам алоқаларни ва қардошларча ҳамкорликни янада ривожлантиришга қатъий қарор берганликлари таъкидланди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари В. С. Шапошников қатнашди.

(ТАСС).

ПБИПНИНГ IX ФАВҚУЛОДДА СЪЕЗДИ

Ўртоқ С. КАНЯ доклади

ВАРШАВА. 15 июль. (ТАСС). ПБИПнинг бу ерда очилган IX фавқулодда съездида ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари С. Каня Марказий Комитет номидан ҳисобот доклади қилди. Съезднинг иши, деди у, Польша қайта тикланган куннинг 37 йиллиги билан бир вақтга тўғри келмоқда. Миллий ҳалокат ва гитлерчилар оккупацияси йиллари, беҳисоб азоб-уқубатлар ва неча миллионлаб ҳалок бўлган поляклар ёдимиздан чиққани йўқ.

Биз Совет Армиясининг халоскорлик миссияси тўғрисидаги ҳақиқатни авлодларимизга ҳикоя қилаверамиз: биз мустақилликни қўлга киритганимиз учунгина эмас, поляк халқи жисмоний қирилиб кетишдан омон сақлаб қолинганлиги учун ҳам Совет Армиясидан миннатдормиз.

Биз нисбатан қисқа тарихий муддатда мамлакатни харобалардан ва қолоқликдан чиқариб олдик. Польша саноати ривожланган мамлакат бўлиб қолди. Қишлоқ хўжалигида катта-катта ўзгаришлар содир бўлмоқда.

Бироқ чуқур ўйлаб кўриш, ташвиш изҳор этиш, бугина эмас, халқ Польшасининг бундан буёнги тақдиридан хавотир олиш учун кўпгина сабаблар бор. Ҳозир ҳеч ким хом хаёлга берилмаслиги керак: Польшадаги ҳокимият учун, мамлакатимизнинг қиёфаси, унинг халқаро майдондаги ўрни ва йўли учун кескин мафкуравий ва сиёсий синфий кураш давом этмоқда, деди сўнгра докладчи.

Социализмга хавф кучайиб бораётганлиги, контрреволюцион ҳаракатлар, экономикадаги чуқур танглик, ижтимоий интизомнинг пасайиши, давлат муассасаларининг иши тўхтаб қолганлиги давлатнинг яшаши учун хавф-хатар вужудга келтирди. Мана шуларнинг ҳаммаси миллатни қутқариб қолиш вазифасини кун тартибига қўймоқда.

Биз вужудга келган аҳволни зудлик билан ўзгартиришимиз: хавф-хатарни даф қилиб, мамлакатни омон-эсон социалистик ривожланиш йўлига олиб чиқишимиз керак.

Партия биздан шуни кутмоқда, миллион-миллион поляклар шуни кутмоқдалар, иттифоқчиларимиз шуни кутмоқдалар.

Ҳозирги вақтда биз бошдан кечираётган тангликнинг кўлами ва чуқурлиги 70-йилларда иқтисодий ва социал сиёсат соҳасида қабул қилинган кўпгина янглиш концепциялардан ва қарорлардан келиб чиқади.

Биринчи галда Польшанинг капиталистик мамлакатлардан ва йўл қўйиш мумкин бўлган миқёслардан ошиб кетган жуда катта қарзини айтиб ўтиш зарур. Капитал маблағ сарфлаш ҳаддан ташқари ошиб кетган, миллий даромад қисқарган эди, кредитларнинг ҳақини тўлаш зарур эди.

Аграр сиёсатдаги хатоликлар вазиятнинг ривожига кўп жиҳатдан таъсир қилди. Молиявий-иқтисодий системани планлаштириш ва идора қилиш халқ хўжалигининг ривожланиш даражасига мос бўлиб тушмади.

Кучайиб бораётган ижтимоий норозилик социализмга қарши душманчилик фаолиятининг ривожланиши учун замин яратди. 70-йилларнинг иккинчи ярмида «ишчиларни ҳимоя қилиш комитети» (КОР), шунингдек ҳозирги кунда «мустақил Польша конфедерацияси»га айланган гуруҳ вужудга келиб, ўз фаолиятини кучайтирганлиги тасодифий ҳол эмас, деб таъкидлади докладчи. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига қарши қўпорувчилик ишларига ихтисослашган Ғарбдаги марказлар бу гуруҳларнинг фаолиятига далда бериб, уларни қўллаб-қувватлаб келдилар.

Ленинча принциплардан четга чиқилганлиги иқтисодий ва социал сиёсатда тобора кўпайиб борган хатоликларнинг асосий сабабларидан бири бўлди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVI съездида ўртоқ Л. И. Брежнев қилган докладда мамлакатимиздаги можаролар ва танглик тўғрисида чуқур хулосалар чиқарилди. Докладда бундай дейилади: «Омманинг овозига сезгирлик билан қулоқ солиш, ҳар қандай кўринишдаги бюрократизмга, волюнтаризмга қарши кескин курашиш, социалистик демократияни актив ривожлантириш, ташқи иқтисодий алоқаларда вазмин реалистик сиёсат юритиш партия учун, унинг раҳбарлик ролини мустаҳкамлаш учун нақадар муҳимлигига Польшадаги воқеалар яна бир карра ишонч ҳосил қилдиради».

Социализм дунёсига тааллуқли бўлган шу хулосаларнинг тўғрилигини бизнинг тажрибамиз тўла-тўкис тасдиқлаб турибди. Биз жамиятнинг партияга ва халқ ҳокимиятига бўлган ишончини қайта тиклаш учун, бу ишонч доимо кучли ва мустаҳкам бўлиши учун ҳамма ишни қиламиз.

Поляк ишчилар синфи партиянинг бош таянчи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади, деб таъкидлади С. Каня. Мана шу ишчилар синфи деҳқонлар билан иттифоқ тузиб халқ давлатимизнинг, халқ Польшаси янги ҳокимияти ва иқтисодий потенциали асосларининг ташкилотчиси бўлиб келди. Ижтимоий можаролар вазиятида поляк касаба союз ҳаракатида бўлиниш содир бўлди. Тармоқ касаба союзлари меҳнаткашлар ўртасидаги ўз таъсирини қайта тиклаб олаётганлиги бизни қувонтиради. Касаба союз аъзолари сон жиҳатидан кўпаймоқда. Партиямиз шу ижобий тенденцияларга янада самаралироқ кўмаклашиши лозим.

Партия «Бирдамлик» касаба союз бирлашмасига нисбатан ўзининг ижобий муносабатда эканини неча бор ошкора маълум қилди, у билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканини билдирди ва буни яна бир карра тасдиқлайди.

Шу билан бирга биз, деди сўнгра С. Каня, касаба союз бирлашмаси бўлмиш «Бирдамлик»нинг фаолияти билан унга социалистик давлатга душманлик кайфиятидаги сиёсий партия тусини беришга уринаётган реакцион, экстремист гуруҳларнинг фаолияти ўртасидаги катта тафовутни кўриб турибмиз. «Бирдамлик» касаба союз бирлашмасининг баъзи бир арбоблари ва маслаҳатчилари уни айни шу йўлга судрашга уринмоқдалар.

Бизнинг мамлакатимизда, деди докладчи, кескин сиёсий кураш давом этмоқда.

Ҳозир социализм душманлари хатоликлар натижасида вужудга келган тангликка, ижтимоий норозиликка умид боғламоқдалар. Улар ўзларини ишчиларнинг манфаатларини ҳимоя қилувчилар қилиб кўрсатмоқдалар, норозилик жарчиси ролини ўйнамоқдалар.

Биз ўз қийинчиликларимизни бартараф этишни хоҳлаймиз, улар эса шу қийинчиликлардан фойдаланиб қолишни хоҳлайдилар, ҳамма фарқ мана шунда.

Социализмнинг барча душманлари «Бирдамлик»нинг таъсирига умид қилмоқдалар, бу ташкилотдан ишчиларнинг манфаатларига мутлақо алоқаси бўлмаган мақсадларда фойдаланишни хоҳлайдилар. Бизнинг партиямиз «Бирдамлик» касаба союзининг манфаатларини кўзлаб ҳам бундай тенденцияларга қатъиян қарши чиқмоқда.

Партиямиз социализмни ҳимоя қилиш фронтини, унинг душманларига қарши сиёсий ҳужумни, қонун ва жамоат тартибини бузиш ҳолларининг қатъиян пайини қирқишни, давлат ҳокимиятининг конституцион вазифаларига қарши қаратилган ҳамма ҳаракатларни тугатиш йўлидаги курашни шу пайтгача бўлганидан кўра анча самарали ташкил этиши керак.

Польшада контрреволюциянинг режалари муваффақият қозонмайди. Партия ва жамики заковатли кучлар туфайли давлатимиз ўзининг социалистик йўлдан тойдирилишига йўл қўймайди.

Партия қай йўлдан бошласа, Польша шу йўлдан боради. Бизнинг халқ ва давлат учун масъулиятимизни бундан бошқа ҳеч қандай ибора аниқроқ белгилай олмайди. Партиянинг етакчилик роли конституцияга ёзиб қўйилган имтиёз эмас, балки халқ олдидаги сиёсий бурчдир.

Ҳозирги вазиятда оммавий ахборот воситалари, айниқса партия газеталари ва журналлари, шунингдек партия журналистлари муҳим вазифани бажаришлари лозим, деди сўзини давом эттириб ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари.

Партия матбуот, радио ва телевидениенинг сиёсий илҳомчиси ва контрол ролини ўйнаши тўғрисидаги ўз ҳуқуқини тасдиқлайди. Бу — партиянинг уставига ёзиб қўйилган бурчдир.

Фақат битта марксча-ленинча назария бор. У универсал назариядир, аммо айни вақтда у тўғри қўлланилган тақдирдагина миллий назария ҳамдир. Бу назария барча мамлакатларда социализм қуришга хизмат қилади. У моҳият эътибори билан халқаро ва новаторлик назариясидир. Бу назария барча мамлакатлар тарихий тажрибасининг синтезидир.

Марксчи-ленинчи партия бўлиш — унинг ишчилар синфи энг онгли қисмини бирлаштирувчи ишчи авангард бўлишини, партия аъзолари ўз эътиқодларини марксча-ленинча идеологияга мувофиқ равишда шакллантиришларини кузатиб боришни билдиради.

Бу — демократик централизм ва ички партия демократияси партия ташкилий ишининг асосий принципи эканини билдиради.

Бу — ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар билан чуқур алоқани, ишчилар синфига хизмат қилишни ва айни вақтда унинг активлигини кулф урдиришни ҳамда шу активликни идора қилишни билдиради.

Бу — халқнинг илғор анъаналари ва тақдири билан чуқур алоқани, ватанпарварлик руҳида тарбиялашни билдиради, ҳамда айни вақтда КПСС билан, бутун халқаро революцион ишчилар ҳаракати билан интернационализм ва қардошлик туйғусини изҳор этади.

Мана шу фазилатлар партиямизни камол топтиради, шу сабабли биз ҳамиша шу фазилатларни мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз, унинг идеологик характерига халал етказадиган ва партиянинг ҳаракат қилиш маҳоратини заифлаштирадиган ҳамма нуқсонларга қарши қатъиян курашишимиз лозим. Биз мамлакат ривожида энди ҳеч қачон танглик ҳолатлари такрорланмаслигини таъминлашга қодирмиз.

С. Каня Польша қўшинларининг солдатлари шаънига миннатдорчилик сўзлари айтди. Улар давлат чегараларини садоқат билан қўриқламоқдалар ҳамда айни вақтда социализмнинг мудофаа кучи бўлиб турибдилар, халқ манфаатларининг, халқ хавфсизлиги ва социалистик ғалабаларнинг қуролли посбони бўлиб турибдилар.

С. Каня иқтисодий проблемаларга тўхталиб, бу соҳада хатарли аҳвол вужудга келаётганини айтди. Миллий даромад уч йилдан бери узлуксиз қисқариб келмоқда. У 70-йилларнинг ўртасидаги даражага тушиб қолди. Хом ашё ва материаллар чиқариш камаймоқда, кооперация алоқалари тобора тез-тез узилмоқда. Ишлаб чиқаришдаги инқироз экспортга таъсир қилмоқда, бизнинг жорий кредит мажбуриятларини тўлаш учун валютамиз етишмаяпти. Шу билан бирга иш ҳақининг ўтган йил даражасига нисбатан чорак ҳисса оширилиши бозордаги аҳволдан илгарилаб кетмоқда.

С. Каня танглик ҳолатидан қутулиш программаси тўғрисида гапирганида айниқса ички бозорга ва экспортга мўлжалланган маҳсулотнинг қисқариш тенденциясини тўхтатиш учун ҳамма чораларни кўриш ва бутун куч-ғайратни сарфлаш зарурлигини уқтириб ўтди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги мамлакатлар билан муносабатлар иқтисодий муносабатларимизни ривожлантиришнинг асосий йўналишидир, деди сўнгра С. Каня. Экономикамизни стабиллаштириш программасининг муваффақияти социалистик иқтисодий интеграция программасини амалга оширишдаги иштирокимизни кўпайтиришга узвий равишда боғлиқдир. Бизга берилаётган ёрдам учун ва қийин аҳволимизни тушунаётганликлари учун қардош мамлакатлардан миннатдормиз.

Танглик ҳолатини бартараф этиш программасида кўзда тутилган тадбирларнинг самарали тарзда рўёбга чиқарилиши танглик ҳолатидан аввалги иқтисодий даражага кўп соҳаларда 2—3 йил ичида, анча кенг миқёсда эса, шу беш йиллик охиригача етиб олиш имконини бермоғи керак. Хўжалик ислоҳоти, деб таъкидлади С. Каня, бизнинг танглик ҳолатидан чиқиш программамиз ўзагидир. Аммо бу программа дарҳол самара бера олмаслигини англамоғимиз лозим.

Докладнинг ташқи сиёсат проблемалари тўғрисидаги бўлимида С. Каня қуйидагиларни таъкидлади: кейинги бир йил ичида Польшада содир бўлган ҳамма воқеалар халқаро муносабатларга, Польшанинг социалистик ҳамдўстликдаги ва дунёдаги ўрнига катта таъсир ўтказмоқда.

Ташқи сиёсатимизнинг халқ Польшаси вужудга келган пайтдаёқ белгилаб қўйилган бош йўли халқимизнинг тарихий тажрибасидан ва ҳаётий манфаатларидан, унинг эркесварлик, демократик ва интернационал анъаналаридан, социализм идеологиясидан келиб чиққан эди. СССР билан дўстлик ва иттифоқ, социалистик давлатлар ҳамдўстлигига мансублик, Варшава Шартномаси ташкилотида қатнашиш, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасидаги ҳамкорлик, шунингдек дунёдаги барча тараққийпарвар кучлар билан бирдамлик шу йўлни муттасил белгилаб келмоқда.

Совет Иттифоқи билан дўстлик, иттифоқ ва ҳар томонлама ҳамкорлик поляк, совет қуролдош қардошлиги йилларида, гитлеризмга қарши курашда, Совет Армияси ўзининг 600 минг солдатини Польша диёрида қурбон бериб мамлакатимизни озод қилган пайтда юзага келган эди. Бу дўстлик Советлар мамлакатининг Польшага Балтика, Одер ва Нейсе соҳилидаги ўз тарихий ерларини қайтариб олиб беришдаги иттифоқчилик кўмагида тобланган эди.

Урушдан кейинги ҳамма йиллар давомида СССР бизга айниқса қийин пайтларда бебаҳо ёрдам бериб, ўзининг интернационал ёндашувини тасдиқлади.

СССР билан иттифоқ Польша мустақиллиги ва хавфсизлигининг, унинг чегаралари даҳлсизлигининг энг муҳим кафолотидир. Бинобарин, кимки бу иттифоққа путур етказса, халқ давлатимиз ҳаётининг асосларига қарши чиққан бўлади. Ана шу кафолотни вужудга келтирган бизнинг партиямиз ҳеч кимнинг бу кафолотга путур етказишига йўл қўймайди.

Биз қардош, ленинчи Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг, унинг Марказий Комитети партиямизга йўллаган маълум Мактубида баён этилган позициясига катта эътибор бермоқдамиз. Биз Совет иттифоқчилик ўртоқлар мамлакатимизнинг социалистик келажаги учун, Польшанинг социалистик давлатлар ҳамдўстлиги аъзоси сифатидаги роли учун, бизнинг бу ҳамдўстликни ривожлантиришга ва хавфсизликка қўшадиган ҳиссамиз учун ташвишланаётганликларини тўла-тўкис тушунамиз.

Биз Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга ўз ҳиссамизни ҳам қўшаверамиз. Биз ўртоқ Л. И. Брежневнинг иқтисодий ва илмий-техникавий соҳалардаги ҳамкорликни ривожлантиришнинг янги вазифаларини ишлаб чиқиш ва мувофиқлаштириш учун Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар партиялари Марказий Комитетларининг биринчи секретарлари иштирокида учрашув ташкил этиш тўғрисидаги ғоясини қўллаб-қувватлаймиз.

Партиямиз халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатига нисбатан кучли ҳис-туйғулар билан яшаб турибди. Биз бутун ишчилар ҳаракатининг пролетар интернационализми принципларига таянувчи ғоявий бирдамлиги ва синфий баҳамжиҳатлигини мустаҳкамлашга қаратилган ҳаракатларда қатнашиб келдик ва қатнашаверамиз.

Биз Афғонистон теварагидаги аҳволни Афғонистон Демократик Республикаси ҳукуматининг 1980 йил 14 майдаги маълум таклифларига мувофиқ равишда сиёсий йўл билан бартараф этиш масаласидаги ўз принципиал позициямизни тасдиқлаймиз.

Социалистик Польша барча социалистик мамлакатлар билан биргаликда қуролланиш пойгасини жиловлаш, кескинликни юмшатишни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш, давлатлар ўртасида нормал тенг ҳуқуқли муносабатлар ўрнатиш тарафдори эканини изҳор этади.

Польша бундан буён ҳам тузумларидан қатъи назар барча давлатлар билан сиёсий мулоқотда бўлишнинг актив тарафдори ва иштирокчиси бўлаверади. Ядро уруши хавфи кучайган ҳозирги вақтда бундай мулоқот айниқса зарурдир. Бундай мулоқотдан ҳеч ким бўйин товлай олмайди. Польша СССР Олий Советининг «Жаҳон парламентларига ва халқларига» мурожаатномасини тўла-тўкис қўллаб-қувватлайди.

Европада кескинликни юмшатиш ва қуролсизланишга бағишланган конференция чақирилиши муҳим аҳамиятга эга бўлур эди. Биз бу конференцияни Варшавада чақиришга тайёр эканимизни яна бир бор маълум қиламиз. Бошқа социалистик мамлакатлар билан бирга биз Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги Вена музокараларида силжишга эришиш учун муттасил ҳаракат қилаверамиз.

Биз Ғарб давлатларининг мамлакатимиздаги воқеаларга нисбатан тутган позициясини диққат билан кузатиб турибмиз. Варшава Шартномасининг аъзоси бўлган социалистик Польшагина Европадаги стабиллик ва мувозанатнинг омили бўлиши мумкинлигини яхши тушунаётган ҳукуматлар ва сиёсий кучлар бор. Бу — мазкур кучларнинг реализмидан далолат беради. Бунда гап ички ишларга аралашмаслик принципи амалда тўла тасдиқланиши тўғрисида бормоқда.

Аммо Ғарбда Европадаги кучлар нисбатини ўзгартириш учун «полякча карта» ўйнашга интилаётган кучлар ҳам бор. Мамлакатимиздаги ностабиллик жараёнлари иттифоқчиларни безовта қилиб ташвишга солаётган бўлса, мана шу кучлар учун социалистик мамлакатларнинг бутун ҳамдўстлигига ҳуруж қилишга қулай платформа, қуролланиш ва кескинлик жазавасини янада авж олдириш баҳонаси бўлиб қолди. Бу кучлар мамлакатимиздаги қўпорувчилик, экстремистик шиорлар ва ҳаракатларнинг тарғиботчилари бўлиб чиқмоқдалар, ғайри социалистик кучларнинг қўлтиғига сув пуркаб, уларни қўллаб-қувватламоқдалар.

Биз ўз ички ишларимизга ҳеч кимнинг аралашишига ва Совет Иттифоқи билан дўстона, иттифоқчилик муносабатларимизни қўпоришга йўл қўймаймиз. Поляк халқи ўтмишда ўзининг энг асосий миллий манфаатларига бепарволик билан қараганлиги учун шу қадар қаттиқ азоб-уқубатлар тортдики, энди биз буни унута олмаймиз. Ҳеч ким бунга умид боғламай қўя қолсин.

АҚШ дунёдаги кучлар нисбатини ўзгартиришга уриниб, ХХР билан ҳарбий ҳамкорликни мустаҳкамламоқда. Бу — бутун дунёдаги стабиллик ва тинчлик учун хатарли ҳодисадир. Бошқа социалистик мамлакатлар каби Польша ҳам Хитой билан дўстона муносабатда бўлишни хоҳлар эди. Бу муносабатлар ҳозир дўстона эмаслиги учун Польша томони айбдор эмас. Афтидан Хитой раҳбарларини социалистик мамлакатлар билан яхши муносабат ўрнатишдан кўра империализм билан алоқа боғлаш кўпроқ қизиқтирмоқда.

Пировардида С. Каня марксчи-ленинчи партия бўлмиш Польша Бирлашган ишчи партиясини, бутун халқни социалистик Польша учун, контрреволюцияга ва анархияга қарши курашда, мамлакатнинг энг зарур проблемаларини ҳал қилиш учун, унинг экономикасини, фани ва маданиятини ривожлантириш учун курашда жипслашишга чақирди. У Польшани тинчлик учун курашдаги кучли ва фахрли позицияга қайтаришга, Польша давлатининг социалистик ҳамдўстликка иттифоқчи сифатида мансублигини мустаҳкамлашга, Польшанинг Совет Иттифоқи билан дўстлиги ва ҳамкорлигини муттасил мустаҳкамлашга чақирди.

Ўртоқ В. В. ГРИШИН нутқи

Ҳурматли делегат ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети, Сиёсий бюроси ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бизга ПБИП IX фавқулодда съездининг муваффақиятли ишлашини тилаб билдирган истакларини етказишни топширдилар. Қардош поляк халқининг ишлари ва юмушларини қалбларига яқин тутган барча совет коммунистлари, мамлакатимиз меҳнаткашлари съезднинг муваффақиятли ишлашини тилайдилар.

Сизларнинг съездингиз социалистик Польша учун оғир бир пайтда чақирилди. Ўртоқ С. Канянинг докладида, делегатларнинг нутқларида мамлакат узоқ давом этган чуқур кризис натижасида дуч келган оғир аҳвол кўрсатилган. Бу ерда поляк ишчилар синфининг революцион ғалабалари ҳалокатли хавф остида қолганлиги тўғрисида гапирилди, социализмни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида қатъий ҳаракатлар қилишга даъватлар янгради.

Ўртоқлар, поляк коммунистларининг фавқулодда анжумани ўзининг тарихий масъулият даражасида бўлади ва мамлакатдаги вазиятни нормаллаштириш имконини берадиган қарорлар қабул қилади, деб астойдил ишонамиз. Бу миллионлаб ватандошларингизнинг орзу-умидларига мос бўлибгина қолмай, шу билан бирга СССР халқлари ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг халқлари, барча илғор кучлар томонидан мамнуният билан кутиб олинади.

Партиямизнинг ПХРдаги кризиснинг ривожи масаласи хусусида тутган позицияси шу йил 5 июнда ПБИП Марказий Комитетига йўлланган мактубда ўзининг тўла-тўкис ифодасини топди. Сизларнинг ҳаммангиз танишиб чиққан шу ҳужжатда КПСС Марказий Комитети Польшадаги воқеаларнинг боришидан ўзининг ташвишланаётганлигини ўртоқларча билдирди. Шу муносабат билан биз мамлакатни кризисдан олиб чиқиш поляк коммунистларининг, халқ Польшаси меҳнаткашларининг ўз иши деб ҳисоблаганлигимизни ва шундай деб ҳисоблаётганлигимизни равшан таъкидлаб ўтмоқчимиз. Шу билан бирга бизнинг партиямиз, совет кишилари қардош социалистик мамлакатда социализм тақдири тўғрисида гап бораётганда бефарқ қола олмайдилар. Ўз дўстлари ва иттифоқчиларини кулфатда қолдириш совет кишиларига хос хусусият эмас. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXVI съездида бу тўғрида мўътабар сўзни айтди.

Польша империализм ва унинг агентураси томонидан зўр бериб сиёсий ва мафкуравий тазйиқ ўтказилаётган объект бўлиб қолганлиги сабабли бу интернационалистик позиция тобора кўпроқ аҳамият касб этмоқда. Социализмнинг мамлакат ичкарисидаги душманлари ва уларни чет эллардан йўллаб турган кимсалар халқ тузумини емиришга интилиб асосий зарбани ПБИПга қарши қаратмоқдалар. Улар ПБИПнинг бутун фаолиятини қора қилиб кўрсатиб, аввалги раҳбарлар йўл қўйган хатолар халқнинг онгида социалистик Польшани ривожлантириш соҳасида эришилган ғоят катта ютуқларни тўсиб қўйишига эришмоқчи бўладилар.

Хўш, социализм Польшага нималар берди? Даставвал Польша давлатининг мустақиллиги ва суверенитети таъминланганлиги, территория проблемаси узил-кесил ҳал этилганлиги ҳамма учун яққол кўриниб турган ютуқлардир. Поляк халқи илк бор ўз ватанининг қадимий ерларида, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг бирлашган қудрати билан пухта гарантияланаётган чегараларда эркин яшаш ва ривожланиш имкониятига эга бўлди.

Мамлакатни революцион тарзда ўзгартириш социализмнинг яна бир улкан ютуғи бўлди. Халқ ҳокимияти синфий зулмни абадий тугатди, ишлаб чиқаришнинг асосий воситалари ижтимоий мулк эканлигини қарор топтирди, Польшани дунёда саноати ривожланган дастлабки ўнта давлат қаторига олиб чиқди, пойтахтни ва бошқа шаҳарларни харобалардан тиклади, миллий маданиятнинг равнақ топишини, меҳнаткашларнинг турмуш даражаси оширилишини таъминлади. Бошқа социал шароитларда асрлар талаб қилинадиган ютуқларга ўттиз беш йил мобайнида эришилди.

Социалистик ривожланишнинг яна бир унутилмас якуни шуки, ўтмишда империалистик давлатлар ўйинчоғи бўлган Польша халқаро ҳамжамиятнинг обрў-эътиборли ва ҳурматли аъзоси бўлиб қолди. Польша социалистик давлатлар оиласига киргандан кейин Европанинг ҳозирги қиёфасини шакллантиришга муносиб ҳисса қўшди. Тўла асос билан айтиш мумкинки, социализм ҳамдўстлигимиздаги бошқа мамлакатлар каби Польшада ҳам энг муҳим ҳаётий неъматни — мустаҳкам тинчликни таъминлади.

Мана шуларнинг ҳаммасини Польшага ва полякларга буржуазия ҳам, помешчиклар ҳам бергани йўқ. Урушдан аввалги даврда ҳокимият учун курашган ва пировард натижада мамлакатни миллий ҳалокатга олиб келган миллатчи ва бошқа партиялар ҳам бергани йўқ. Бу ютуқларнинг ҳаммасини ўз ватанига қардош социализм мамлакатларининг ёрдамига таянган ишчилар синфи ва унинг коммунистик авангарди берди. Буни фақат сўқирлар ва ошкора антикоммунистларгина кўрмаслиги мумкин.

Социализм ютуқларини эътироф этиш йўл қўйилган хатоларни оқлаш, деган гап эмас, албатта. Кейинги ойлар мобайнида ПБИП Марказий Комитети пленумларининг қарорларида, съезд олди мунозараларида ва ҳозир съездда ҳам коммунистлар ана шу хатоларни қатъиян қораламоқдалар. Бу хатоларнинг илдизларини қидирмоқдалар, мана шу хатоларни энг самарали тарзда ва тез бартараф этиш йўлларини топишга ҳаракат қилмоқдалар. Эндиликда ҳамма учун равшан бўлиб қолдики, кўпгина камчиликларга аввалги раҳбарларнинг партия фаолияти ленинча принципларидан чекиниши, унинг ташкилий ва ғоявий-сиёсий иши заифлиги, иқтисодий ва сиёсий қарорларни ишлаб чиқишга изчил синфий жиҳатдан ёндашилмаганлиги сабаб бўлган. Мана шуларнинг ҳаммаси натижасида коммунистлар партиясига хавф солиши мумкин бўлган иш содир бўлди: авангард оммадан ажралиб қолди.

Аммо йўл қўйилган хатолар нақадар жиддий бўлмасин, поляк коммунистлари партиянинг жамиятдаги обрў-эътиборини тиклашга, яна халқ ишончини қозонишга қодирдир. Сизларнинг партиянгиз ишчилар синфининг, поляк халқининг манфаатлари учун курашнинг шонли анъаналарига эга. Партия меҳнаткашларни социалистик революциянинг ғалабасига олиб келди, партия раҳбарлигида мамлакатда социализм қурилишида улкан муваффақиятларга эришилди. Бинобарин, биз ПБИП ҳозирги оғир кризисни бартараф этиб, ҳуруж қилаётган контрреволюцияга зарба бера олади, мамлакатни социализм йўлидан, Польшани ҳар томонлама тараққий эттириш ва равнақ топтириш йўлидан бундан буён ҳам олға бошлаб бораверади, деб ишонамиз.

Бунинг учун даставвал ПБИПнинг жанговарлик қобилиятини тўла тиклаш, унинг жипслигини принципиал марксча-ленинча асосда мустаҳкамлаш шартдир. Коммунистик ҳаракат тажрибаси шуни кўрсатдики, партия ички демократияси унда онгли интизом билан қўшиб олиб борилган, сўз билан ишнинг бирлиги унинг учун қонун бўлиб қолган тақдирдагина партия омманинг ташкилотчиси ва йўлбошчиси бурчини муваффақият билан бажара олади.

Польша тангликнинг фожиали сабоқлари шуни яна бир бор тасдиқламоқдаки, марксизм-ленинизмнинг муштарак қонуниятларидан чекинишга йўл қўйилган жойларда душман кучлар ўч олиш ва ишни эски тартиблари тиклаш томон буриб юбориш имкониятидан фойдаланиб қолишга уринадилар. Бунда контрреволюция ишчилар синфини алдаш, уни сиёсий ҳокимиятни ўзининг синфий душманига ўз қўли билан топширишига мажбур қилиш мақсадида ўз хатти-ҳаракатларини ғаламисликдан иборат сохта шиорлар билан ниқоблайди.

Халқ ҳокимиятининг душманлари ўзларининг ҳақиқий муддаоларини ниқоблаб, биз социализмни «яхшилаш» учун курашмоқдамиз, деб ҳамма жойда жар соладилар. Ҳозирги дунёдаги барча реакционерлар ва даставвал Америка империализми билан Ғарбий Германия реваншизмининг корчалонлари ўзларини ана шундай «яхшилаш» тарафдорлари деб эълон қилмоқдалар. Улар бу шиорга қандай маъно бераётганликлари равшан эмасми? Гап ПБИПнинг жамиятдаги ролига путур етказиш, сўнгра эса унинг раҳбарлик ролини тугатиш, халқ ҳокимиятини емириш, хусусий мулкчиликни, капиталистик тартибларни тиклаш тўғрисидагина боряпти. Улар ана шундай «социализм»ни қурамиз, деб ҳомтама бўлмоқдалар.

Шу боисдан биз поляк ўртоқларимизнинг тангликдан қутулиш программасини аниқ белгилаб олиш йўлидаги интилишини принципиал муҳим иш деб ҳисоблаймиз. Мана шундай программа социалистик тузумни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга олиб келган бўлур эди. Марксча-ленинча назарияни ижодий ривожлантириш ва уни ўзига хос миллий шароитларни ҳисобга олган ҳолда қўлланиш планли социалистик экономика самарадорлигини ошириш учун, давлатни бошқаришга меҳнаткашларни жалб этиш учун, касаба союз ва ёшлар ташкилотларининг ташаббус кўрсатиб ишлаши учун, деҳқонлар ўртасидаги ишларни кучайтириш ҳамда омманинг сиёсий активлигини оширишнинг бошқа формаларини ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратиб беради. Социализмнинг мустаҳкам пойдевори — мулкнинг ижтимоий эканлиги, ишчилар синфи ҳокимияти, Коммунистик партиянинг раҳбарлик роли сақланиб қолган ва мустаҳкамланган тақдирдагина социализмнинг ҳақиқатан ҳам шундай яхшиланишига, такомиллашувига эришиш мумкин бўлади.

Ҳурматли ўртоқлар! Қардош партиянинг ҳар бир съезди мамлакат ҳаётининг туб проблемаларини ҳал этишгина эмас, шу билан бирга социалистик мамлакатлар халқлари ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш масалаларини кўриб чиқиш имкониятини ҳам беради. Съездингизнинг фавқулодда характери ана шу муштарак анъанани инкор қилмайди. Аксинча. Чунки Польшада социализмни ҳимоя қилиш иши унинг социалистик мамлакатлар коллектив ташкилотларидаги иштироки билан, унинг иттифоқчилик алоқалари билан чамбарчас боғлиқдир.

КПСС билан ПБИП иккинчи жаҳон урушидан кейин халқларимиз ўртасида янги муносабатларни қуришга кириша туриб, тарихдан оғир мерос олишган эди. Ўша пайтдан буён қилинган бунёдкорлик ишларининг якунларига шу боисдан ҳам юқори баҳо бериш керак. Фашизмга қарши курашдаги Совет — Польша қуролдош қардошлиги янги ҳаёт қурилишида интернационалистик ўзаро ёрдам билан тўлдирилди. Эндиликда Совет Иттифоқи билан Польша ижтимоий фаолиятнинг барча соҳаларида — экономика, сиёсат ва маданият соҳасида тенг ҳуқуқли қалин ҳамкорлик қилиб турибди. Бу ҳамкорлик ҳар иккала халқларимизга ҳозирдаёқ кўп нарса берди, миллионлаб совет кишилари ва социалистик Польша меҳнаткашлари бир-бирларига изҳор этаётган дўстлик ва хайрихоҳлик ҳис-туйғуларининг моддий негизи бўлиб қолди.

Ҳозирги кунда социализм душманлари коммунистларнинг ана шу олижаноб иши натижаларини улоқтириб ташлашга уринмоқдалар. Совет — Польша дўстлигини мустаҳкамлашга коммунистларгина эмас, улар билан бирга Польша бирлашган деҳқонлар партияси ва демократик партия, социалистик ёшлар союзлари, Совет — Польша дўстлиги жамияти, бошқа кўпгина жамоат ташкилотлари ва ижодий ташкилотлар ҳам ўз ҳиссасини қўшган.

Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет — Польша шартномасида мустаҳкамланган принциплар ҳозир ҳаёт синовидан ўтмоқда. Совет Иттифоқидан нефть, газ, руда, пахта, ёғоч-тахта ва Польша экономикаси учун ҳаётий муҳим бўлган бошқа товарлар жаҳон бозоридаги нархлардан анча паст нархларда узлуксиз етказиб берилаётганлигини, Совет Иттифоқи Польша Халқ Республикасига қўшимча катта молиявий ёрдам бераётганлигини яхши биласизлар, ўртоқлар. Шу маблағ ва ресурслар бизнинг халқ хўжалигимизда ортиқча эмас, булар совет халқининг социалистик Польшага нисбатан чинакам қардошларча муносабатда эканлигидан яққол далолат беради.

Ўз навбатида Польша саноати етказиб бераётган маҳсулотлар совет халқ хўжалиги учун муҳим аҳамиятга эга. Биз муштарак манфаатни кўзлаб, иқтисодий ҳамкорликни бундан буён ҳам ривожлантиришни фойдали деб ҳисоблаймиз. Аммо бу зиммага олинаётган мажбуриятлар аниқ-пухта бажарилишини, кооперация алоқаларининг бузилиши қардош мамлакатларнинг халқ хўжалик манфаатларига қаттиқ зарба беришини равшан тушунишни талаб этади, албатта.

Душманларнинг ҳамма ҳуружларига қарамай, Совет — Польша дўстлиги пишиқ-пухта ва мустаҳкам бўлиб қолаверади. Москва билан Варшава аввалгидек қўлни-қўлга бериб тинчлик ва социализм иши учун курашаверади, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар! 80-йиллар империализмнинг, аввало Америка империализмининг агрессивлиги кескин кучайиши билан бошланди. Вашингтон маъмурияти миллий ва социал озодлик йўлидаги курашнинг ҳар қандай кўринишини террорчилик, деб эълон қилиб, революцион ҳаракатларга қарши курашда тобора кўпроқ кучга ошкора таянмоқда. Вашингтоннинг социалистик ҳамдўстликка нисбатан ҳарбий устунликка эришишга умид боғлаётганлиги, Ғарб ядро қуроллари билан қуролланишнинг янги даврасини бошлаётганлиги айниқса хатарлидир.

АҚШнинг жаҳон миқёсидаги стратегиясида Польшадаги тангликдан фойдаланишга алоҳида ўрин ажратилган. Жаҳон реакцияси социалистик ҳамдўстликнинг бўғини сифатида Польшани заифлаштириш, шу тариқа унинг бирлашган қудратига путур етказиш режаларини яширмаяпти. Қитъада ва бутун дунёда вужудга келган кучлар нисбатининг бузилиши Европа ва ялпи тинчлик учун қандай хавф-хатар келтириб чиқариши мумкинлиги равшан.

Социалистик мамлакатлар империализм ва унинг гумашталарининг узоқни кўзловчи мана шу ҳамма шум ниятларини биладилар ва уларнинг амалга оширилишига асло йўл қўймайдилар, албатта. Бизнинг халқларимиз тинч эркин ҳаёт кечириш ҳуқуқини жуда катта қурбонлар эвазига қўлга киритганлар, шу боисдан ҳам иккинчи жаҳон уруши ва урушдан кейинги ривожланиш якунлари йўққа чиқарилишига, халқлар тинчлиги ва хавфсизлигининг ишончли гарови — социалистик мамлакатларнинг қардошлик иттифоқи бузилишига асло йўл қўймайдилар.

Социалистик мамлакатларнинг халқлари халқаро вазият кескинлашган бир шароитда тинчликни сақлаб қолиш учун, ядро уруши хавфига қарши курашни кучайтирмоқдалар.

Ўртоқлар, КПСС XXVI съездида совет тинчлик программасининг бевосита давоми бўлмиш бир қанча ташаббуслар илгари сурилганлигини биласиз. Ҳали яқиндагина СССР Олий Совети барча парламентларга ва халқларга мурожаат қилиб баҳсли халқаро проблемаларни музокаралар йўли билан дарҳол ҳал этишга эришишга даъват этди. Ядро телбалиги тўхтатилсин! — олий ҳокимият органимиз Мурожаатномасининг маъноси шу. Бу даъват Европа ва жаҳон жамоатчилиги томонидан ижобий кутиб олинганлигини биз ҳам мамнуният билан қайд этамиз.

Ўртоқлар, пировардида ПБИПнинг IX фавқулодда съезди партияни сиёсий ва иқтисодий тангликни бартараф этишнинг жанговар программаси билан қуроллантиради, социализм позицияларини мустаҳкамлаш учун кураш йўлидаги муҳим босқич бўлиб қолади, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

Биз сизларга кўпдан-кўп муваффақиятлар тилаймиз ва ишонтириб айтамизки, совет коммунистлари, совет халқи тинчлик ва социализм иши учун курашда поляк коммунистлари билан, қардош поляк халқи билан ҳамиша бирга бўладилар.

Яшасин Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги бузилмас дўстлик!

* * *

С. Каня доклади ва В. В. Гришиннинг нутқи эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди.

КАМОЛОТ КЎЗГУСИДА

А. Навоий номидаги Ўзбек давлат академик Катта опера ва балет театрининг гастроллари

Москвалик санъатшуносларнинг фикр-мулоҳазалари

Алишер Навоий номидаги театр Халқаро тинчлик мукофоти лауреати Назим Ҳикмат либреттоси асосида — таниқли озарбайжон композитори А. Меликов ўзига хос куй басталаган, СССР Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ артисткаси Галия Измайлова саҳналаштирган «Севги ҳақида афсона» спектаклини намойиш қилди. Спектакль мардлик ва қаҳрамонликни ўзига хос талқин қилиши, лирикага бойлиги, фожиавийлиги билан театр репертуарида алоҳида ажралиб туради. Балет биринчи марта Юрий Григорович томонидан муваффақиятли саҳналаштирилган эди. Аммо Галия Измайлова воқеаларни драматик ҳолатларда кўрсатишда, спектакль қаҳрамонлари учун характерли бўлган ўзига хос йўл топа олган. Спектаклдаги энг яхши ижрочилардан бири, менинг назаримда, ўзининг ёрқин ижодий қобилиятини намойиш қила олган Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Гули Ҳамроевадир. Унинг мураккаб ички туғёнларга бой бўлган Моҳинбону образи постановкачининг асосий ғоясини аниқ ва асарга уйғун даражада ифодалай олган.

Шунингдек, спектаклдаги бошқа ижрочилар ҳам қизиқарли образлар ярата олганлар. Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист Замира Давлетмуродова ижро этган Ширин ҳалжонли, лирик интонацияларга бой, пластик жиҳатдан гўзал. Унинг яратган образи дадил ва айни пайтда ўзига мафтун қила олади. Спектаклда талантли раққос Х. Бозоров Фарҳод образини маҳорат билан ижро этмоқда. У ўзи учун қийин бўлган лиризмдан узоқлашмаган ҳолда қаҳрамонликни тараннум этишга интилади ва бу борада муваффақиятни қўлга киритади. А. Геворкян ижросидаги Вазир образи етарли даражада очиб берилган.

«Севги ҳақида афсона» рус классикасига ва миллий балетларга ҳам, Ғарбий Европа ва қардош республикалар спектаклларига ҳам мансуб асарлар қаторидан ўрин олади.

Элия БОЧАРНИКОВА,
балет танқидчиси.

* * *

Ўзбек опера ва балет театри талабчан ва нозик москвалик томошабинларнинг диққат-эътиборини қозонди. Бу муваффақият театр гастроль программаларининг турли-туманлигини, айни пайтда ўтган гастроллардан кейинги давр ичида театрда ижодий жараён яна ҳам ўсганлигини кўрсатади. Менда, айниқса, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ф. Сафаров саҳналаштирган Андрей Петровнинг «Пётр I» операси режиссёрлик талқини ва актёрлик ижроси жиҳатдан юксак таассурот қолдирди. Бу операни мамлакатимизнинг бир қанча театрларида эшитгандим. Ўзбек опера коллективи постановкасидаги рангларнинг қуюқлиги, психологик нюансларга бойлиги мени айниқса ҳайратга солди. Театрнинг Комил Яшин либреттоси асосида М. Ашрафийнинг «Бўрон» спектаклини олиб келганлиги жуда яхши. Ундаги баъзи фактлар эскирганлигига қарамай, асосий қисми томошабинларнинг қизиқиши ва ҳурматига сазовор бўлмоқда. Спектаклда театрнинг ўзига хос услуби бор ва унда халқ оммавий саҳналари ажойиб янграйди.

Опера театрининг бугунги репертуарида, мен умумтеатр миқёсини назарда тутяпман, тарихий-революцион мавзулардаги спектакллар кам. Биринчи миллий опера бўлмиш «Бўрон»нинг театр гастроль афишаларида борлиги эса, унинг ғоявий балоғатидан ва республиканинг революцион ўтмишига юксак муносабатда бўлаётганидан дарак беради.

Москваликлар балет труппаларини ўзларининг эски танишларини кутиб олгандай қаршиладилар. Хотиралардан ҳали «Бўрон» операсининг рақс номерларини саҳналаштирган, СССР Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ артисткаси Галия Измайлованинг ажойиб чиқишлари ўчгани йўқ. Р. Шчедриннинг «Анна Каренина» балетида яна қайта ғоят нозик лирик ҳиссиётларга бой балерина, СССР халқ артисткаси Б. Қориеванн кўриш қувончли бўлди. «Дон Кихот», «Севги ҳақида афсона», «Анна Каренина» балет спектаклларида постановкачилар ўзларига хос саҳнавий безаклар, ритм, ғоявий йўналишлар топишга муяссар бўлганлар. Труппа — юқори малакали, ягона ижрочилик услубига эга. Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист З. Давлетмуродова, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Г. Ҳамроевалар Москванинг талантли актёрларига айландилар.

Москваликлар учун яна ўн беш спектакль намойиш қилинади. Булар ҳам томошабинларни яна қувонтиради ва уларга туганмас эстетик завқ бағишлайди, деб астойдил ишонаман.

Николай ЭЛЬЯШ,
профессор.

Сўнгги почтадан

НОН ҲУРМАТИ

Бизда ҳамма нарсадан мўл-кўл нима, деб сўрасангиз; шубҳасиз, НОН деб жавоб беришади. Ҳамма нарсадан арзон нима, десангиз яна НОН деган жавобни оласиз. Энг азиз нарса-чи? Бу ҳам НОН! Ҳа, ҳамма нарсадан азиз, ҳеч бир нарсага қиёс қилиб бўлмайдиган нон — социалистик Ватанимизнинг кўрки, муқаддас бойлиги, халқимиз фаровонлигининг кўзгуси.

Ҳақиқатан ҳам халқимиз энг азиз нарсаларни нонга қиёс қилади. Юртимизда ноннинг сероблиги, ҳамма нарсадан арзонлиги жонажон партия ва ҳукуматимизнинг халқ турмуш фаровонлигини оширишга, аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган маҳсулотларни мўл-кўл ва арзон қилиб қўйишга асосий эътибор бераётганлигининг ёрқин ифодасидир. Нонни магазинлардан тийинларга ва истаганча сотиб оламиз, хонадонларимизда тандирлаб нон ёпамиз. Айни пайтда унинг ҳақиқий баҳосини ҳам яхши биламиз. Ноннинг баҳоси ҳаёт билан тенг!

«ЖИЗЗАХ ҲАҚИҚАТИ» ва **«ДЖИЗАКСКАЯ ПРАВДА»** газеталарининг кечаги сонида «Нон ҳурмати» сарлавҳали мақола босилиб чиқди. Юқоридаги жўшқин сатрлар ана шу газеталарда битилган. Мақолада ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Қўриқ» асаридаги «Ғалланг бўлса, қўшнинг ҳам оғиздан тушмайди» ибораси ҳам жуда ўринли келтирилган.

Азиз дўстлар, келинг, ҳар биримиз ўзимизнинг, қўшнимизнинг, ҳамроҳимизнинг, коллективимизнинг нонга бўлган муносабатига яна бир бор мулоҳаза билан назар ташлайлик. Қанча-қанча машаққат-у, пешона тери билан етиштираётган донимиз, нонимиз қадр-қиммати, ҳурмати ўрнига қўйиляптими? «Гапнинг аччиғи бўлсаям, очиғи яхши», дейди халқимиз. Очиғини айтадиган бўлсак, кўпчилигимиз ҳали ноннинг қадрига етмаяпмиз, унинг ҳурматини жойига қўймаяпмиз. Нонни тежаб-тергаб, эҳтиёжга яраша сарфлаб, исрофгарчиликка йўл қўймаслик тўғрисида мунозара ва мулоҳазалар кўп бўлаётганига қарамай, умумий овқатланиш корхоналарида нон исрофгарчилигига ҳамон чек қўйилгани йўқ, деб тўғри кўрсатилади мақолада. Ресторанларда, кафеларда, ошхоналар ва чойхоналарда нон хўрандаларнинг эҳтиёжи аниқ ҳисобга олинган ҳолда тежам билан сарфланмаяпти. Ошпаз ва фаррошларнинг кечқурунлари қоп-қоп нон бўлакларини уйларига олиб кетиб, уларни моллларга беришаётгани сир эмас.

Мақолада магазин ва дўконларга сифатсиз, чала пиширилган нон маҳсулотлари чиқарилаётгани, савдо ходимлари нон билан савдо қилиш масъулиятини тўла англаб етмаётганликлари жуда ўринли танқид қилинган. Айрим кишиларнинг азиз нонимизни исроф қилиш фаровонлик, тўкин-сочинлик белгиси деб ўйлаши, нонни оёқ ости қилиш саҳийлик эмас, нонкўрлик белгиси, ўта маданиятсизлик ва жиноят деб таъкидланади.

«Нон қадрига етмаган — жон қадрига етмайди», дейди халқимиз. Ота-боболаримиз нонни энг азиз, энг муқаддас билиб, унинг ушоғини ҳам кўз қорачиғидай ардоқлашган. Ёшларимизни нонни эъзозлашга, унинг қадрига етишга ўргатишимиз, нон шунчаки маҳсулот бўлиб қолмай, бутун борлиғимиз, барча бойликларимиздан кўра азиз ва муҳим бойлигимиз эканлигини тушунтиришимиз лозим. Партияга, Ватанга, халққа, меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш учун аввало нонга муҳаббат, нонга ҳурмат руҳини кучайтирайлик. Нонга бўлган ҳурматимизни амалий ишимиз билан кўрсатайлик.

Дарҳақиқат, ризқ-рўзимиз, фаровонлигимиз рамзи бўлган нонни эъзозлаш, тежаб-тергаш бугунги куннинг энг муҳим вазифаларидан бўлиб, бу мавзу телевидение, радио, газета ва журналлар редакцияларининг доимий диққат марказида туриши лозим.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ. Октябрь районидаги Файзулла Хўжаев номидаги совхоз пахтакорлари 3 минг гектар ерда деҳқончилик қилишяпти. Улар ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш мажбуриятини олишган. Далаларда иш ана шу юксак мажбурият асосида олиб бориляпти. Механизаторлар экинга сифатли ишлов беришяпти. Сувчиларнинг иши ҳар қачонгидан кўпайган. Улар ғўзаларни обиҳаётга қондирмоқдалар. Ғўзаларни кечаси суғоришга алоҳида эътибор берилияпти. Қондириб суғорилган ғўзалар кунда бир яшнаб ўсяпти. Ҳар бир туп ғўзада 2—3 тадан кўсак, кўплаб шона ва гул бор. Суратда: ғўза парваришида ҳамкасбларига ўрнак бўлаётган илғор механизатор Қўлдош Очилов.

А. Тўраев фотоси.

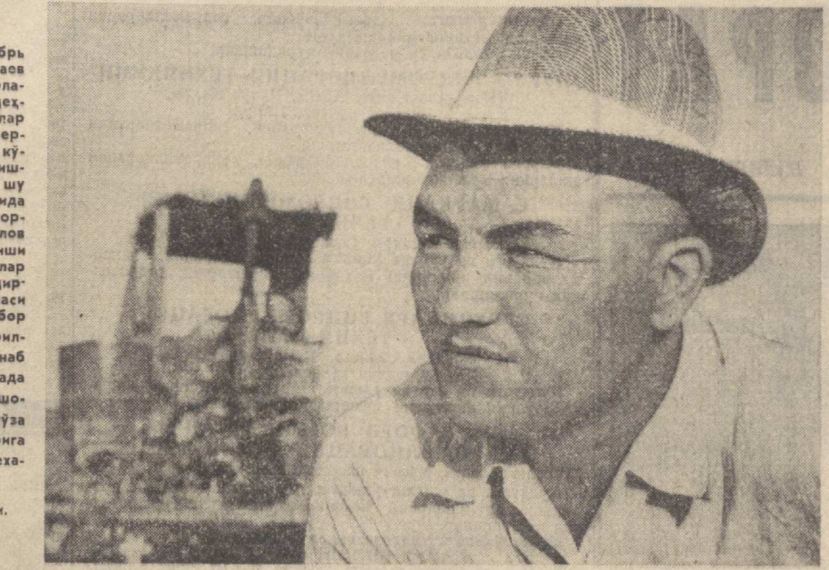

ЎҚИТУВЧИ КОМБАЙН БОШҚАРМОҚДА

— Ҳаким акани хўжалигимиздагина эмас, бутун Қўшработ райони аҳли яхши танийди, — дейди Киров номли совхоз директори Рашид Қамбаров. — Тўрт йилдирки, Ҳаким ака ёзги таътил даврида ғаллакорларимизга кўмакка келади. Комбайн рулига ўтириб, дон ўрим-йиғимини муваффақиятли ўтказишга ўз ҳиссасини қўшади.

Ҳа, совхоздаги 10-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Ҳ. Тўйназаров бу йил ҳам ўз меҳнат отпускасини далада — ғаллазорда ўтказмоқда. Хўжаликнинг Митанбой Жонибеков бошлиқ механизаторлар бригадасида Меҳнат Қизил Байроқ орденли комбайнчи Нафас Боликулов билан мусобақалашиб, меҳнат қиляпти. Ўтган йили 300 гектар майдоннинг ғалласини ўриб берган ўқитувчи-механизатор бу йил 350 гектар ердаги дон ҳосилини нест-нобуд қилмай йиғиб беришга қарор қилган. Айни кунларда у ҳар сменада 15—18 гектар майдоннинг ғалласини ўриб, мусобақада пешқадамлик қиляпти.

К. ЖУМАЕВ,
Самарқанд области.

ДАМАЧИ БАЛИҒИ

Калинин районидаги «Дамачи» балиқчилик хўжалиги ишчилари ўтган 1980 йилда Тошкент шаҳар ва область аҳолисига 9406 центнер балиқ етказиб бериб, маҳсулот реализация қилиш планини 117,6 процентга бажарган эдилар.

КПСС XXVI съезди қарорларидан илҳомланган хўжалик балиқчилари бу йил аҳолига планда кўрсатилган 820 тонна ўрнига 945 тонна балиқ етказиб бериш учун бел боғлаганлар.

Айни пайтда хўжаликда балиқ тутиш мавсумига тайёргарлик ишлари ҳам қизғин олиб борилаётир. Олти ҳавза реконструкция қилинмоқда. Балиқ тутиш инвентарлари, балиқ ортиш ва тушириш механизмлари, транспорт воситалари сифатли ремонт қилинаётир.

К. АБДУРАИМОВ.

ФАН ЮТУҚЛАРИ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ИЛМИЙ ИЗЛАНИШЛАР САМАРАДОРЛИГИ

КПСС XXVI съездида ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, «Илмий кашфиётлар ва ихтироларни жорий этиш бугунги кунда ҳал қилувчи, энг ўткир соҳадир. Илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик ишларини иқтисодий ва ташкилий жиҳатдан ишлаб чиқариш билан маҳкамроқ боғлаш керак. Бизда бунинг ажойиб намуналари бор...»

Институтимизда ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни таъминлайдиган тадқиқотлар бугунги кунда етакчи ўринда турибди. Ректорат, партия комитети ўзларининг кундалик иш фаолиятида студентларга чуқур ва пухта билим бериш билан бирга, илмий изланишларни кучайтиришга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Шу туфайли мавжуд 34 кафедра ва лаборатория замонавий техника воситалари билан қайта жиҳозланди. Янгиликларни жорий этиш, илмий изланишлар учун қулай шарт-шароитлар яратилган. Институтимизда амалга оширилаётган қатор илмий-тадқиқот ишлари ишлаб чиқаришга кенг жорий қилинаётир. Кейинги йилларда пахтадан программалаштирилган юқори ҳосил олиш мақсадида агротехникани такомиллаштириш методлари ишлаб чиқилмоқда. Таркибида микроэлементлар бўлган ўғитларни ва бошқа препаратларни яратиш устида катта ишлар олиб борилияпти. Пахтачилик кафедрасининг мудири, профессор А. Трушкин бошчилигида лигниндан ўғит сифатида фойдаланиш устида бир неча йил мобайнида илмий-тадқиқот ишлари олиб борилди. Бу илмий изланиш яхши самара берди. Институтнинг ўқув-тажриба хўжалигида ва Андижон областининг айрим районларида тажрибалар ўтказилди. Лигнин солинганда тупроқнинг ҳарорати ортди, микроорганизмлар фаолияти кучайди. Тупроқнинг донадорлиги яхшиланиб, ундаги нитратли азот, фосфор ва калий моддаларининг ўзлаштирилиши яхшиланди. Лигнин солинган майдонлардаги ғўза дуркун ривожланди. Кўчатлар бақувват, шохлари серҳосил, кўсаклар бўлиқ бўлди. Ҳосилдорлик гектар бошига ўртача ҳисобда 1,5—1,8 центнер кўтарилди.

Мамлакатимиз бўйича ишлаб чиқарилаётган лигниннинг йиллик миқдори бир миллион тоннадан ортиқ бўлгани ҳолда, Андижон гидролиз заводи ҳар йили ўртача 80—100 минг тонна лигнин ишлаб чиқариши ҳам маълум. Кейинги йилда лигнинли ўстирувчи ўғит олина бошланди. Ўғит институтимизнинг ўқув-тажриба хўжалигида турли миқдорларда синаб кўрилди. Текширишлар натижасида ўтлоқ-ботқоқ тупроқ шароитида ғўзада бир-икки чин барг пайдо бўлган даврда ҳар гектар пахта майдонига 200—300 килограмм шундай ўғит солинганда ҳосилдорлик 3,2—4,2 центнерга ортган.

Институтимиз олимларининг лигниндан фойдаланиш тўғрисидаги таклифи СССР Фанлар академиясининг умумий ва техник химия бўлими томонидан тўла маъқулланди.

Адир ерларга ёпиқ трубопроводлар орқали сув чиқариш фойдали эканлигини илмий жиҳатдан исботлаган институтимиз илмий ходимлари тажрибани дастлаб Асака ерларида амалга оширгандилар. Эндиликда синовдан ўтган бу усул адир зоналарида кенг миқёсда қўлланилмоқда. Андижон областида адирлар ва тошлоқ ерларни ўзлаштириш соҳасида анча ишлар қилинди. Институтимиз олимлари ана шундай ерларда ғўза кўчатини қалин жойлаштириш ва уни паст бўйли қилиб ўстиришни таклиф этгандилар. Бу тавсияларимиз ҳам амалиётга самарали татбиқ этилмоқда.

Институтимизда кўсак чувийдиган машинанинг конструкцияси илмий жиҳатдан ўрганилиб, уни автоматлаштирилган электропровод билан ишлайдиган қилинди. Андижон областининг қатор хўжаликларида ерларни капитал планировка қилиш бўйича лойиҳалар ишлаб чиқилди. «Узгипрозем» институти Андижон филиалининг буюртмасига мувофиқ бир қатор районларда тупроқнинг физик-механик хоссалари лаборатория текширишларидан ўтказилди. Ҳозир Москва, Ленинград, Владимир ҳамда республикамиздаги кўпгина йирик илмий марказлар билан хўжалик шартномалари тузганмиз. Шунга кўра яна қатор илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда.

Маъмурият, партия ташкилоти ва илмий кенгаш студентларнинг илмий ишларига ҳам доимо эътибор бериб келмоқда. Ҳозирги пайтда институтимизда таълим олаётган тўрт мингга яқин студентнинг аксарияти ана шундай ишларга жалб этилган. Ўтган йили педагог олимлар раҳбарлигида илмий-ижодий иш олиб бораётган студентлардан 900 дан ортиғи ўзларининг докладлари билан илмий-назарий конференцияларда қатнашдилар. Ўнинчи беш йиллик давомида 122 студентнинг иши республика ва Бутуниттифоқ конкурсларига тақдим этилди. Талабаларимиз бир неча йилдан буён «Студент ва фан-техника тараққиёти» республика олимпиадасида қатнашиб, фахрли ўринларни эгаллаб келмоқдалар.

Ўнинчи беш йилликда институт базасида бир неча марта область, республика ва Бутуниттифоқ аҳамиятига молик бўлган илмий-ишлаб чиқариш конференциялари ўтказилди. Шу вақт мобайнида институтимизнинг 16 ходимига авторлик гувоҳномаси берилди. Икки ёш олим Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мукофотига сазовор бўлган бўлса, СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этилган электрон аппарат муаллифлари кумуш медаль билан тақдирландилар.

Маълумки, «Пахта» комплекс программасининг ҳали ўрганилмаган қирралари кўп. Янги беш йилликда институтимиз олимлари бу проблемани ўрганишга ўз ҳиссаларини қўшишлари шубҳасиз. Фарғона водийси шароитида пахтадан планлаштирилган ҳосилни олиш учун агротехник тадбирлар комплексини ишлаб чиқишга киришилмоқда. Пахта териш машиналарининг чидамлилигини ошириш устида ҳам иш олиб борилмоқда.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларидан руҳланган коллективимиз ўн биринчи беш йилликда ғайрат-шижоат билан ишлаш, илмий изланишлар самарадорлигини янада оширишга аҳд қилган.

А. МАМАДАЛИЕВ,
Андижон пахтачилик институтининг ректори, профессор.

Чет элларда

ҚЎШМА АХБОРОТ

Венгрия Халқ Республикаси билан Кампучия Халқ Республикаси СССР Олий Советининг «Жаҳон парламентларига ва халқларига» Мурожаатномасида баён этилган Совет Иттифоқининг тинчлик ташаббусларини қўллаб-қувватлайдилар ҳамда бу ташаббусларни халқлар тинчлиги ва хавфсизлигига солинаётган хавф-хатарни тугатишнинг равшан йўли, деб баҳолайдилар, дейилади Кампучия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Хун Сеннинг ВХРга қилган визити якунлари юзасидан эълон қилинган Венгрия — Кампучия қўшма ахборотида.

Томонлар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг ривожидан мамнун эканликларини изҳор қилдилар. Улар венгер халқи билан Кампучия халқи ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш, ҳамкорликни чуқурлаштириш, ҳар томонлама алоқаларни кенгайтириш ВХР билан КХРнинг манфаатларига мос бўлиб тушади, социализм ва тараққийпарвар кучларнинг позицияларини мустаҳкамлашга кўмаклашади, деб ишонганликларини таъкидлаб ўтдилар.

Вашингтон билан Пекиннинг давлатлар тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатларига ашаддий душманликдан иборат бўлган ҳамда социализмга ва барча тараққийпарвар кучларга қарши қаратилган агрессив сиёсати бутун дунёда бўлгани каби Жануби-Шарқий Осиёда ҳам кескинлик манбаи бўлиб турибди, деб уқтирилади ахборотда. Томонлар «Кампучия юзасидан халқаро конференция» деб аталган конференцияни қатъий қораладилар, бу конференция КХРнинг мустақиллигига ва суверенитетига қўпол тажовуз эканини айтдилар. (ТАСС).

ОШКОРА АРАЛАШУВ

КОБУЛ, 14 июль. (ТАСС). Афғонистон Демократик Республикасининг ташқи ишлар министри Шоҳ Муҳаммад Дўст ТАСС мухбири билан суҳбатда Европа ҳамжамиятлари кенгаши Афғонистон теварагида вужудга келган аҳволни «бартараф этиш» юзасидан яқинда илгари сурган таклифлари билан боғлиқ саволларга жавоб қайтарди. Даставвал шуни айтмоқчиманки, деди министр, АДР ҳукумати «Афғонистонга доир конференция» деб аталмиш конференция муносабати билан Европа ҳамжамиятлари кенгашидан ёки бошқа биронта органдан шу пайтгача ҳеч қандай таклиф олгани йўқ. Бироқ, информация агентликлари ва газеталарнинг хабарларига қараб баҳо берадиган бўлсак, Европа ҳамжамиятлари кенгашининг таклифи империалистик мамлакатларнинг илгари олға сурилган ғояларини такрорлайди ва ўз моҳиятига кўра Афғонистон революциясини қўпоришга қаратилгандир. Бу таклиф гўё «ташқаридан аралашув тўхтатилишини таъминлаш ва келгусида шундай аралашувга йўл қўймаслик гарантияларини ўрнатиш» учун Афғонистонга доир икки босқичдан иборат конференция чақирилишини кўзда тутади.

Аммо конференция иштирокчиларининг таклиф этилаётган состави ва ўртага қўйилаётган кун тартибининг ўзиёқ АДРнинг ички ишларига ошкора аралашишдан иборатдир.

АГРЕССОРЛАР ҚОРАЛАНДИ

Катарда чиқадиган «Ар-Райя» газетаси Исроилнинг Ливанга қарши агрессияси кучайиб бораётганини кескин қоралаб чиқди.

Исроилнинг иғвогарлик хуружлари кучайиб бораётганлиги, деб уқтиради газета, аввало Ливандаги хунрезликни тўхтатишга ва Ливан танглигини бартараф этишга қаратилган ҳар қандай ғайрат-ҳаракатларни барбод қилиш мақсадини кўзлайди. Сионистлар араб мамлакатларига нисбатан ўзларининг босқинчилик сиёсатини амалга оширишда АҚШнинг ёрдами ва мададига таянмоқдалар, деб таъкидлайди «Ар-Райя» газетаси. (ТАСС).

ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

Яна 25 офицер Читтагонгдаги ҳарбий трибуналда суд қилинди. Улар 30 майда давлат тўнтариши қилишга уринишга алоқадор, деб айбланмоқда. Ўша уриниш вақтида Бангладеш президенти Зиёур Раҳмон ўлдирилган эди. Илгари мана шундай айб қўйилиб 17 ҳарбий хизматчи қамоққа олинганлиги хабар қилинган эди. (ТАСС).

ТИНЧЛИК ВЕЛОПОЙГАСИ

Шимолий мамлакатлар халқлари Вашингтон маъмуриятининг кескинликни юмшатиш жараёнини қўпоришга қаратилган фаолиятидан жиддий ташвишга тушмоқдалар. Финляндия, Швеция, Норвегия ва Исландияда АҚШ ва НАТОнинг қитъа шимолини ядро қуроли аслаҳахонасига айлантириш режаларига қарши норозиликлар тобора кучаймоқда, Европа шимолида ядросиз зонани вужудга келтириш учун ҳаракат кенгаймоқда.

Финляндия ёшлари шу йилнинг 17 июлидан 25 июлигача давом этадиган, Финляндия ва Норвегия территориясидан ўтадиган велосипеддаги тинчлик маршига қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар. Бу ўзига хос намойиш «Ядро қуролига йўл йўқ!», «Европа шимолида ядросиз зона бўлиши учун!» шиорлари остида ўтади. Суратда: бўлғуси марш қатнашчилари машқлардан сўнг.

ТАСС фотохроникаси.

АҚШНИНГ ИҒВОГАРЛИК РЕЖАЛАРИ

Оқ уй ва Пентагоннинг расмий кишилари Қўшма Штатлар Америка қўшинларини ГФРнинг ГДР ва бошқа социалистик мамлакатлар чегараларига кўплаб келтириш тўғрисида Ғарбий Германия маъмурлари билан музокаралар олиб бормоқда, деб илгари Америка матбуотида пайдо бўлган хабарларни тасдиқладилар. ЮПИ агентлигининг далолат беришича, ана шу кўчириш чоғида Ғарбий Германиядаги ҳозир мамлакатнинг ичкарисида бўлган ҳарбий базаларда жойлаштирилган Америка қўшинларининг деярли ҳаммасини социалистик мамлакатлар чегараларига бевосита яқин жойда тўплаш мўлжалланмоқда.

Маълумки, Қўшма Штатлар ГФРда 200 мингдан зиёд ҳарбий хизматчини сақламоқда. Кейинги вақтларда АҚШ «узоқ давом этадиган уруш»га тайёргарликни кўзда тутувчи АҚШнинг янги стратегияси доирасида ўзининг Ғарбий Европадаги ҳарбий кучларини зўр бериб кўпайтирмоқда. «Кўҳна қитъага қўшимча кучлар келтирилмоқда, Ғарбий Европанинг, даставвал ГФРнинг портлари ва ҳарбий базаларида қурол-яроғ, ўқ-дори, ҳарбий техниканинг, озиқ-овқат, дори-дармонларнинг фавқулодда запаслари вужудга келтирилмоқда.

Си—би—эс телекомпанияси яқинда хабар қилганидек, АҚШнинг Ғарбий Германиядаги ҳарбий қўмондонлиги аҳоли зич яшайдиган Европа қитъасида энг янги оммавий қирғин воситаларини, шу жумладан ядро ва химия қуролини қўлланган ҳолда жанговар ҳаракатларга актив ҳозирлик кўрмоқда. Вашингтон амалда урушни ошкора пропаганда қилиш йўлига ўтди. Расмий раҳбарлар, шу жумладан президент Р. Рейган ва унинг энг яқин ходимлари Европада «чекланган» ядро урушига йўл қўйиш мумкин деб таъкидламоқдалар, Америка матбуотида эса ҳозирдаёқ Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларга Исроил ҳарбийлари Ироққа қилган қароқчилик ҳужуми сингари «олдини олиб зарба бериш» керак деган даъватлар пайдо бўлди.

Кўп минг кишилик армияни ГФРнинг шарқий қисмида, социалистик мамлакатларнинг чегаралари яқинида тўплаш режалари Вашингтоннинг Европада урушга тайёргарлик кўришдан иборат хатарли йўлда қўйган навбатдаги иғвогарлик қадамидан бошқа нарса эмас.

Америка ҳарбийларининг машъум найранглари — Вашингтон расмий доираларининг ёлғончилиги ва риёкорлигини кўрсатувчи яна бир яққол далилдир. Вашингтоннинг расмий доиралари тинчликка ва қурол-яроғларни чеклашга интиляпмиз, деб сафсатабозлик қилиб, амалда эса халқаро вазиятни кескинлаштириш, халқлар ўртасида душманлик ва адоват уруғини сочиш, қуролланиш пойгасини авж олдириш ва дунёни ядро ҳалокати ёқасига олиб келиш мақсадида бутун кучни сарфламоқдалар.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН.

КЎП ТИЛЛАРДА

Улуғ Октябрь социалистик революцияси бутун инсониятнинг тарихий тараққиётида тубли ўзгаришлар ясади. Ер юзининг олтидан бир қисмида Советлар ҳокимияти ғалаба қозонганлиги, Коммунистик партиямизнинг ленинча миллий сиёсати тенг ҳуқуқли халқларнинг кўп миллатли оиласини тузишга олиб келди, аҳил ва дўст халқларимиз олдида сиёсий, социал-иқтисодий ва маънавий тараққиётнинг кенг истиқболини очиб берди.

Социализмнинг капиталистик тузумга нисбатан афзалликлари қанчалик буюк эканлигига бугунги Ўзбекистон ёрқин мисолдир.

Ўзбекистон халқларининг капитализмни четлаб, феодал қолоқликдан социализм чўққиларига кўтарилиш борасидаги тарихий тажрибаси буржуа сохталаштирувчиларига қарши курашда, бу кураш тажрибасидан Осиё ва Африкадаги озод бўлган кўпгина мамлакатларни баҳраманд қилишда катта аҳамиятга эга. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Э. Юсуповнинг «Ўзбекистон: капитализмни четлаб, социализмга» деган рисоласи худди шу мақсадга хизмат қилади.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти томонидан рус, испан, форс ва араб тилларида чоп этилган бу рисола кенг ўқувчиларга манзур бўлмоқда.

Ф. ИСҲОҚОВ,
тарих фанлари кандидати.

ЯДРО ҲАЛОКАТИГА ҚАРШИ

14 июль куни Москвада «Врачлар ядро урушининг олдини олиш учун курашда» ҳаракати Совет комитетининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. СССР Медицина фанлари академияси президиуми ҳузурида ташкил этилган шу комитет составида Москва, Ленинград ва мамлакат бошқа шаҳарларининг етакчи медик олимлари бор.

Комитет раиси академик Е. И Чазов мажлисни оча туриб, шу кунларда тинчликни сақлаб қолиш ва атом хавфининг олдини олиш проблемалари алоҳида муҳим аҳамиятга эга эканлигини қайд этиб ўтди. Олимлар бундай хавф-хатарни айниқса чуқур англамоқдалар. Энг инсонпарвар касб намояндалари бўлган медиклар тинчлик ва қуролсизланиш борасидаги халқаро тадбирларда актив иштирок этишлари кераклиги табиийдир.

Мажлисда комитет фаолиятининг асосий йўналишлари кўриб чиқилди.

Совет медик олимларининг «Жаҳон врачлари ядро урушининг олдини олиш учун курашда» халқаро ҳаракатида иштирок этаётганликлари ҳам жуда муҳимдир. Мажлисда шу ҳаракат қатнашчиларининг иккинчи конференциясига тайёргарлик масалалари муҳокама қилинди. Конференцияни 1982 йилнинг апрелида Кембрижда (Буюк Британия) ўтказиш мўлжалланган.

(ТАСС).

Гўзаллик оламида

ТАБИАТ ВА ИНСОН МАДҲИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ РАССОМИ, ҲАМЗА НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ МУКОФОТИ ЛАУРЕАТИ НЕЪМАТ ҚЎЗИБОЕВ «ЎЗБЕКИСТОН ССР ЭЪЛОН ҚИЛИНИШИ», «АБУ АЛИ ИБН СИНО» КАРТИНАЛАРИ УЧУН СССР БАДИИЙ АКАДЕМИЯСИНИНГ ДИПЛОМИГА САЗОВОР БЎЛДИ.

Неъмат Қўзибоев ўзбек совет тасвирий санъатига баракали ҳисса қўшиб келаётган рассомларимиздан. Унинг ижодини кузатсангиз, ўзига хос, оригинал, энг муҳими, бетакрор тасвир талқинларининг гувоҳи бўласиз. Рассом бу ижодий хислатини ўзининг дастлабки картиналаридаёқ рўй-рост кўрсатган эди. Бу асарлар илк қадамлар намунаси сифатида қайд қилинса-да, ҳамон томошабинлар, хусусан, санъат мухлислари эътиборини тортиб келади.

Рассом ижоди учун асосий темалар инсон ва табиатдир. Санъаткорнинг табиат мавзуида ишлаган картиналари республикамиз кўринишларининг бетакрор лавҳаларини ғоятда ҳаётий, тиниқ тасвирлайди. Уларда кишининг диққатини беихтиёр жалб қиладиган кутилмаган жозибалар бор. Масалан, рассомнинг Оқтош қишлоғи манзараларини тасвир этган картиналари худди шундай ишлардандир. Бу асарлар республика тасвирий санъатининг энг яхши намуналаридан, деб эътироф этилган. Ёки бўлмаса, рассомнинг 1971 йилда ҳамкасблари билан Енисей дарёси бўйлаб қилган сафари натижасида яратилган картиналарини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Санъаткор бу туркум асарларида Сибирнинг ўзига хос ва ранг-баранг лавҳаларини чизади. Уларни томоша қилган киши гўё ўзини ўша ерда кезаётган, ўша жойлар ҳавосидан нафас олаётгандек ҳис қилади. Мўйқалам устасининг маҳорати шундаки, у Сибирь учун энг муҳим бўлган табиат жараёнларини тўғри топа олган.

Неъмат Қўзибоев ўзбек совет тасвирий санъатида ўз Лениннномасини яратган мўйқалам соҳиби. Унинг бу мавзуда ишлаган «Монумент олдида», «Шундай партия бор», «Ленин ҳузурида», «Разливда», «Горкида» картиналари ўзига хос, оригинал талқини билан, мазмуни ва романтик пафоси билан қимматлидир. Рассом ижоди ҳақида гапирган машҳур санъатшунослар ижодкорнинг Лениннномаси ўзбек тасвирий санъатида муҳим ўрин тутишини бир овоздан қайд этишади. Ҳа, Неъмат Қўзибоев шундай эътирофга, олқишга сазовор рассом.

Рассом улуғ инсонлар портретини, кўпчилигининг бевосита ҳаёт билан алоқасини кўрсатишга йўналтирилган картиналар галереясини ишлади. Масалан, Алишер Навоий, Фурқат, Нодирабегим, Юнус Ражабий, Миршоҳид Мироқилов ва бошқалар портретлари худди шундай ишлардан. Бу асарлар орасида Абу Али ибн Сино, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийга бағишланган портретлар алоҳида ажралиб туради.

Таниқли рассомнинг СССР Бадиий академиясининг дипломига сазовор бўлган картиналарини республикамиз санъат мухлислари азалдан яхши билишади. Шу боис музейларимизга файз киритиб турган бу асарлар тўғрисида тўхталмадик.

Ўзбекистон ССР халқ рассоми Неъмат Қўзибоев ижоди инсон ва табиатга ўзига хос гимн, мадҳиядир.

Б. АВЛАҚУЛОВ.

ОММАВИЙЛИК ВА МАҲОРАТ

Эртага мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси байроғи кўтарилади

Совет спортчиларининг жаҳон миқёсидаги нуфузи тобора ошиб бормоқда. Тинчлик, дўстлик ва қардошлик рамзи сифатида муваффақият билан ўтказилган Москва Олимпиадаси Советлар мамлакатида инсон саломатлиги ва уйғун баркамоллигининг муҳим омили физкультура ва спортга катта эътибор берилишининг ёрқин тимсоли бўлди. Олимпиада жаҳон ёшларининг жисмоний етуклик ва маҳорат имтиҳонидир. Бундай синовда зафар қучган спортчиларимиз сафларини янада кенгайтириш, маҳоратларини ошириш учун навбатдаги Олимпиадага тайёргарликни бошлаб юбордилар. Мактаб ўқувчиларининг Спартакиадаси, «Универсиада», СССР халқлари Спартакиадаси Лос-Анжелес Олимпиадасига тайёргарлик босқичларидан ҳисобланади. Шу кунларда Литва шаҳарларида давом этаётган ўқувчилар Спартакиадаси финалигача бўлган баҳсларда 40 миллионга яқин спортчининг иштирок этгани оммавийликдан дарак бериб турибди. Зеро, оммавийлик таъминланган ерда кучли ва маҳоратли ёшлар камол топаверади. Ўқувчилар Спартакиадасининг «Олимпиадачилар орамизда» шиори остида ўтказилишининг боиси ҳам шундан.

ОЛИМПИАДАЧИЛАР ОРАМИЗДА

Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан Литва шаҳарларига ташриф буюрган қарийб 7 минг нафар умидли спортчи Спартакиаданинг дастлабки баҳсларини бошлаб юборишганига бир неча кун бўлди. Улар Вильнюс, Каунас, Клайпеда ва Тракай шаҳарларида спортнинг 22 тури бўйича Спартакиада чемпиони бўлиш учун астойдил курашмоқдалар. Спартакиада мусобақаларида 446 нафарли йигит-қиздан иборат Ўзбекистон терма командаси ҳам мавқеини мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқда. Бугунгача бўлган мусобақаларда республикамиз вакиллари биринчи медални эгаллашди. Бу спартакиаданинг катта кумуш медали бўлиб, уни сузиш бўйича тошкентлик Лариса Белоконь қўлга киритди. Ҳозир тўртта олтин медалли бўлдик. Бошқа спорт турлари бўйича ўтказилаётган мусобақаларда ҳам Ўзбекистон терма командаси очколар жамғармасини бойитишга ҳаракат қилинмоқда.

Маълумки, Ўзбекистон пойтахтида тўрт йил бурун ўтказилган мактаб ўқувчилари Бутуниттифоқ XV Спартакиадасида республика терма командаси фахрли учинчи ўринни эгаллаган эди. Ўшанда ўзбекистонлик ўқувчилар 12 та олтин, 32 та кумуш ва 39 та бронза медалига сазовор бўлишган. Буни яхши билган ёшларимиз навбатдаги Спартакиада баҳсларида ҳам бўш келмаслик учун ҳозирлик кўрдилар. Ёшларнинг спорт билан шуғулланишлари учун қулай шароитлар вужудга келтирилган. Янги спорт иншоотлари фойдаланишга топширилди. Спортга ихтисослаштирилган синфлар кўпайтирилди. Жисмоний тарбия дарсларининг мазмунли ўтишига эътибор кучайтирилди. Республика ва иттифоқ миқёсида ўтказилган мусобақаларда спортчиларимиз маҳорати ошиб бораётгани кўзга ташланмоқда.

Республикамиз ўқувчилари ҳам Спартакиада баҳсларида спортнинг бир қанча турлари бўйича жисмоний етуклик имтиҳонидан ўтадилар. Ўйлаймизки, ёшларимиз бундай кўрикда бўш келишмайди. Ҳозир 26 нафар ўқувчи СССР ўсмирлар терма командасининг аъзоси ҳисобланади. Улар орасида енгил атлетикачилар Р. Ярмухина, Д. Литвиненко, Л. Кирюхина, сузувчилар Л. Белоконь билан З. Саҳобиддинова, шахматчилар Ф. Ҳасанова билан С. Загребелний, сувга сакровчилар А. Гладченко билан В. Лавренчуклар бор. Биз яқинда мамлакат чемпионатида бадиий гимнастика бўйича маҳорат кўрсатиб, назарга тушган Венера Зарипова, моҳир қиличбозлардан Малик Шарипов, Рафиқ Салоҳиддинов ва Николай Данилкин, сув тўпи устаси Сергей Воронин, волейболчи Светлана Исупова, боксчилар Толиб Исроилов, Баҳодир Ўтанов ва Фахриддин Ҳасанбоевларга катта умид боғлаб турибмиз.

Республика терма командасини таркиб топтиришда қайси область ёки спорт жамияти қандай ҳисса қўшди, деган саволнинг туғилиши табиий. Терма команда сафида Қорақалпоғистон АССР ва республиканинг барча областлари ҳамда Тошкент шаҳридан вакиллар борлигини алоҳида таъкидлашни истардим. Терма командани таркиб топтиришда кўнгилли спорт жамиятлари яқиндан ёрдам бердилар.

«Ёш куч» кўнгилли спорт жамияти асосан мактаб ёшидаги болаларни спорт машғулотларига жалб қилади. Спартакиадага тайёргарлик кўриш ва республика терма командасини таркиб топтириш кезларида жамиятимиз тренерлар коллективи тадбиркорлик билан иш юритди. Тренерларимиз Спартакиадада иштирок этишга муносиб ёшларни саралашди. Хулоса қилиб айтганда республикамиз терма командаси аъзоларининг мактаб ўқувчилари Спартакиадаси—бўлажак олимпиадачилар кўригидан муваффақиятли ўтишлари учун куч ҳам, имконият ҳам бор. Биз ўқувчи ёшларимизга спорт имтиҳонидан ўтишларида зафар тилаймиз.

Ш. НАЗАРОВ,
«Ёш куч» кўнгилли спорт жамияти Марказий Совети раисининг ўринбосари.

Валерий Климов (юқоридан) Людмила Фролова ва Светлана Рябковец мактаб ўқувчилари Спартакиадасида енгил атлетика бўйича муваффақият қозонган эдилар. Улар бугунги кунда катта спорт майдонида Ўзбекистон шарафини муваффақиятли ҳимоя қилмоқдалар. Пастдаги суратда эса енгил атлетикачиларнинг ғозлар оша югуриши.

Л. Гусейнов фотолари.

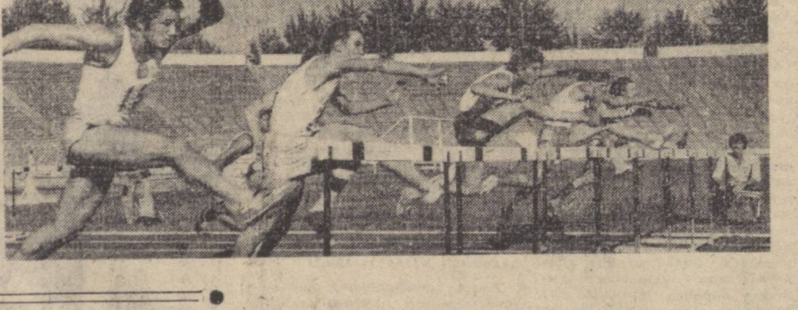

СУЗИШ:

БИРИНЧИ МЕДАЛЬ

Тошкентлик умидли сузувчи Лариса Белоконь мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ Спартакиадасида ажойиб муваффақиятга эришди. У республикамиз вакиллари орасида биринчи бўлиб Спартакиаданинг катта олтин медалини қўлга киритди. Лариса аввалига 200 метрга брасс усулида сузиш бўйича маррагача 2 минут 34,76 секунд вақт сарфлаб, Спартакиаданинг кумуш медали совриндори бўлган эди. Чаққон сузувчи мазкур масофага комплекс усулда сузиб (2 минут 21,95 секунд) маррада биринчи бўлди.

Спартакиада одимлари

● ГИМНАСТИКА. Спорт мастерлигига номзод тошкентлик Сергей Катков спорт гимнастикаси бўйича Спартакиаданинг олтин медалини қўлга киритди. Умумкоманда ҳисобида республика вакиллари учинчи ўринни эгаллашди.

● КУРАШ. Каунас шаҳрида эркин кураш бўйича ўтказилган беллашувларда икки курашчимиз Спартакиада чемпиони бўлишди. Самарқандлик Олим Багиров 45 килограмм вазнли курашчилар орасида биринчи ўринни эгаллаган бўлса, фарғоналик И. Сафиулов 70 килограммли полвонлар орасида муваффақият қозонди.

● СУВ ТЎПИ: Ватерполчиларимиз Москва (7:7) ва Озарбайжон (8:4) командалари билан учрашдилар.

● ҚИЛИЧБОЗЛИК. Рапирачи қизларимиз умумкоманда ҳисобида бешинчи бўлишди.

БАДИИЙ ГИМНАСТИКА:

ВЕНЕРАНИНГ ОРЗУСИ

...Энг кучли ўн нафар гимнастикачи қиз ўртасида республика мутлақ чемпионлиги учун баҳс борарди. Залда куй янграмоқда. Тенгдошларидан озғин ва новчароқ қиз лента билан машқ бажаряпти. Унинг чиройли, жозибали ҳаракатларини томошабинлар қарсак билан олқишлашади. Фақат ҳакамлар жим, жиддий. Қаршиларида намойиш этилаётган нафис ҳаракатлар, гўзаллик уларни тўлқинлантирмаётгандек кўринади. Бироқ улар нигоҳ узмай кузатардилар...

Гимнастикачи қиз эса ҳакамлар-у томошабинларни унутгандай. Залда фақат ўзи ва куй бордек. Унинг ҳаракатлари кишига гоҳ ранг-баранг камалакни, гоҳ тоғу тошлардан оҳиста сакраб ўтаётган оҳуни-ю осуда кўл узра сузаётган оққушни эслатади.

Куй тугади, рақс ҳам. Олқишлар янгради. Биз судьяларга қарадик. Улар гимнастикачи қиз маҳоратига берилган балларни кўрсатишди: 9, 6, 9, 7, 9... Бу рақамлар мусобақанинг энг юқори баллари эди. Кўринишдан жиддий ва талабчан ҳакамлар ҳам намойиш этилган бу гўзалликни тан олишганди. Ўз маҳорати билан ҳаммани мафтун этган бу қиз Венера Зарипова эди.

Венера шу йилнинг баҳорида ўтказилган республика шахсий-команда чемпионатида мутлақ чемпионлик номини қўлга киритди. У қаторасига иккинчи марта ана шундай фахрли унвонга сазовор бўлди. Ўшанда номи ҳали кўпчиликка таниш бўлмаган бу спортчининг орзулари билан қизиққандик:

— Бу йил бир қатор Бутуниттифоқ ва халқаро турнирларда қатнашмоқчиман, — деганди у. — Энг муҳими СССР чемпионати ва ўқувчилар Бутуниттифоқ Спартакиадасидир. Ана шу мусобақаларда муваффақиятли қатнашиб, октябрда Мюнхенда бўладиган жаҳон чемпионатига бориш орзусидаман.

Ана шу суҳбатдан сўнг орадан бир ой ўтар-ўтмас Киевдан ажойиб хушхабар олдик Венера Зарипова СССР чемпионатида мамлакатимизнинг энг тажрибали, жаҳонга танилган гимнастикачилари билан тенгма-тенг баҳсда кўпкураш бўйича кумуш медаль совриндори бўлди. Жаҳон чемпиони Ирина Дерюгина эса бронза медалини қўлга киритди.

Мана, энди навбат ўқувчиларнинг Бутуниттифоқ Спартакиадасига келди. Венера терма командамиз составида баҳсларга пухта тайёргарлик кўрди. Қизларимиз Каунасга жўнаб кетишлари олдидан бадиий гимнастика бўйича республикамиз терма командаси катта тренери И. Винер Спартакиадага яхши ҳозирлик кўрганликлари, совринли ўринлар учун курашмоқчи эканликларини айтди. Дарҳақиқат, бунинг учун командамизда имконият бор. Венера Зарипова, Ирина Гурько, Вера Шаталина сингари маҳоратли қизларимиздан умидимиз катта. Венера ва унинг дугоналари Спартакиадада орзуларига эришишларига ишонамиз.

С. ОСТОНОВ.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМЛАРИГА

1981—82 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

В. А. БИЛБАС НОМЛИ ТОШКЕНТ ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Луначарский шоссеси, Кольский переулоги, 1-уй)

Кундузги ўқишга: гидромелиорация, сув хўжалиги системаларининг автоматик қурилмалари эксплуатацияси, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш. Гидромелиорация ишларини механизациялаштириш ихтисоси бўйича 1-курс ўзбек группасига 8 синфни «4» ва «5» баҳолар билан битирганлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Сиртқи ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш.

В. В. ПАВЛОВСКИЙ НОМЛИ АНДИЖОН ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Андижон область, Марҳамат шаҳри, Советская кўчаси, 1 «а»-уй)

Кундузги ўқишга: гидромелиорация, сув хўжалиги системаларининг автоматик қурилмалари эксплуатацияси, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш, гидротехник қурилишлар.

Сиртқи ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш.

Кечки ўқишга: гидротехник қурилишлар.

НУКУС ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Қорақалпоғистон АССР, Нукус шаҳри, Кўкўзак кўчаси, 120-уй)

Кундузги ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш.

Сиртқи ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш.

САМАРҚАНД ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Самарқанд шаҳри, Севастополь кўчаси, 63-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш, гидротехник қурилишлар.

СУРХОНДАРЁ ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Сурхондарё область, Қумқўрғон шаҳри, Стадион кўчаси, 5-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш.

М. ВАФОЕВ НОМЛИ УРГАНЧ ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Хоразм область, Урганч шаҳри, Шевченко кўчаси, 20-уй)

Кундузги ва сиртқи ўқишга: гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш, гидротехник қурилишлар.

Кечки ўқишга: гидротехник қурилишлар.

ҚАБУЛ ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ

Гидромелиорация техникумларига 8—10 синф ҳажмида маълумотли 30 ёшгача бўлганлар (кечки ва сиртқи бўлимларга ёши чекланмайди) қабул қилинади.

8-синф ҳажмида маълумот билан кирувчилар она тили (диктант) ва математика (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар.

10-синфни битирганлар она тили ва адабиётдан (иншо) ҳамда математикадан (оғзаки) имтиҳон топширадилар. Агар абитуриентлар ўзбек мактабида ўқимаган бўлсалар, иншо ўрнига рус тилида диктант ёзишлари мумкин.

Кундузги бўлимда ўқиш муддати: 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун 3 йилу 10 ой, ўрта маълумотлилар учун 2 йилу 8 ой.

Кечки бўлимда ўқиш муддати: 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун 4 йилу 6 ой, ўрта маълумотлилар учун 3 йилу 3 ой.

Сиртқи бўлимда ўқиш муддати: 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун 4 йилу 10 ой, ўрта маълумотлилар учун 2 йилу 10 ой.

Кундузги бўлимда кириш имтиҳонлари 1—20 август кунлари, кечки бўлимда 8-синф ҳажмида маълумотлилардан 7—14 август кунлари, ўрта маълумотлилардан 1—20 ноябрь кунлари ва сиртқи бўлимда 1 ноябрдан 15 декабргача ўтказилади.

Қабул қилиш вақтида қуйидагилар имтиёзлардан фойдаланадилар:

умумий таълим мактабларини фахрий ёрлиқ, олтин ёки кумуш медаль билан битирганлар ҳамда ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар;

саноат корхоналари, қурилишлар, совхозлар, колхозлар, муассасалар ва ташкилотларнинг йўлланмаси билан келганлар;

камида 2 йиллик ишлаб чиқариш стажига эга бўлганлар, мутахассислиги бўйича ишлаётганлар ҳамда Совет Армияси сафида камида 2 йил хизмат қилиб қайтганлар.

Кундузги бўлимга ўқишга кириш учун техникум директори номига ёзилган аризалар 8-синф ҳажмида маълумотлилардан 1 августгача, ўрта маълумотлилардан 15 августгача: кечки бўлимга 8-синф ҳажмида маълумотлилардан 7 августгача, ўрта маълумотлилардан эса 16 ноябргача; сиртқи бўлимга 2 октябрдан 1 декабргача қабул қилинади.

Ариза билан бирга қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади:маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), 4 та фотосурат (3х4 см.), 286-формадаги медицина справкаси, меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма (иш стажига эга бўлганлар учун), саноат корхоналари, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, муассасалар ва ташкилотлардан ўқишга юборилганлар ягона формадаги йўлланмани топширадилар.

Паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, ҳарбий билет ёки ҳарбий руйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Қабул қилинганлар умумий асосда ётоқхона ва стипендия билан таъминланадилар.

4-АЛОҚА ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1981—82 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти алоқа монтажчилари, кабелчилари; қишлоқ телефон алоқаси ва радиолаштириш монтёрлари; автомат телефон станцияси, станцион ускуналари монтёрлари, шаҳарлараро телефон станцияси, станцион ускуналари монтёрлари; телеграф алоқаси станцион ускуналари монтёрлари; радио операторлар; шаҳар телефон тармоғи монтёрларини тайёрлайди.

Ўқиш муддати — 3 йил.

Билим юртига 15—15,5 ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқувчилар давлат таъминотида бўладилар, бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртини битирганлар ўрта маълумот тўғрисида аттестат ва ихтисос олганлиги тўғрисида диплом оладилар.

Билим юрти, шунингдек 10 синфни битирган қизларни телефонистка ва телеграфисткалар тайёрлайдиган бир йиллик курсларга қабул қилади.

Стипендия ойига 30 сўм.

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланмайдилар.

Ўқишга кирувчилар маълумоти тўғрисида (асли), **туғилганлик тўғрисида** (нусха) **гувоҳномалар; мактабдан характеристика, турар жойидан, ота-онаси ишлаётган жойидан, медицина** (286-форма) **справкалари; 3х4 см. ҳажмдаги 6 та фотосурат топширадилар.**

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 7-уй. Телефонлар: 33-07-77; 33-07-44, 33-43-08.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Моҳир қўллар. 10.35 — Волга-Волга. Кинокомедия. 12.15 — Концерт. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар 16.20 — Концерт. 16.50 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 17.05 — Шахмат мактаби. 17.35 — «Зарница» маршрутлари бўйлаб. 18.20 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — Концерт. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Фан оламида. 20.20 — Очиқ ҳаводаги эркаклар ўйини. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Тинчлик ва дўстлик поэзияси. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Тинчлик ва дўстлик поэзияси (давоми). 23.35 — Концерт.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Санъат ғунчалари. 12.00 — Том Сойернинг саргузашти. Бадиий фильм. 13.15 — Фильм-концерт. 13.45 — Ҳужжатли фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Жанговар постда. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Кинорeдакция почтасидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — «Шодлик» ансамблининг концерти. 21.30 Время. 22.05 — Турмуш ва маданият. 22.35 — Диёнат. Телевидеофильм. 3-серия.

II.

18.40 — Болалар учун фильм. 19.25 — Фильм-концерт. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Орган куйлари. 21.00 — Математика. 22.00 — Оддий нарса ҳақида ҳикоя. Бадиий фильм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 Ўзбек куйларидан концерт. 9.35 — Жонажон ўлка ҳақида қўшиқлар. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Кўплаб дағал ва ширали озуқалар етказиб берайлик. 14.00 — Тошкент технологиясига таяниб. 18.15 — Ёшлик. 19.20 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси кундалиги. 19.30 — Ғижжак оҳанглари. 20.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.00 — Наъматак. Радиокомпозиция. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Қувноқ тароналар. 23.10 — Тинглаб, дам оламиз.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **ГДР Давлат цирки — «Буш-81» гастроллари.**

Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги

ТОШКЕНТ ТЕХНОЛОГИЯ БИЛИМ ЮРТИ

1981—1982 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлайди: ун ва озуқа ишлаб чиқариш корхоналари учун мутахассислар, ускуналар ремонти бўйича слесарлар, тунукасоз мастерлар, дон маҳсулотлари сифатини аниқловчи лаборантлар,

17 ва ундан катта ёшли, 8—10 синф маълумотига эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 1 йил.

Қабул қилинганлар 40 сўм миқдорида стипендия ва уч маҳал бепул овқат билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳоларда тамомлаганларга ўрта махсус ва олий ўқув юртларига ўқишга кириш учун йўлланмалар берилади.

Билим юртида бадиий музика ва адабиёт тўгараклари ҳамда спортнинг теннис, волейбол, баскетбол ва самбо кураши бўйича секциялари ишлайди.

Четдан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, мактабдан характеристика (286-форма) медицина справкаси, 3х4 см. ҳажмдаги 3 та фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, 2-Сельмаш проезди, 15-уй. Телефонлар: 66-02-16, 66-02-26.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02132. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 164. 5